

Başlarken...

Dünyadan ve Türkiye'den güncel hukuki gelişme ve haberlere yer verdiğimiz Hukuk Bültenimizin Şubat sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Bültenimizde yer alan içerik yalnızca bilgi verme amaçlı olup konulara ilişkin detaylı bilgiler için bizimle irtibata geçmenizden memnuniyet duyacağız.

Mart ayında görüşmek üzere!

Editörler:

[Burcu Çelik Gökçen](#)
[Umut Alperen Öztürk](#)
[Efe Öztürk](#)

Yapay Zekâ ve Dil Modellemesinde Yeni Bir Dönem Olarak Görülen Deepseek Üzerine Bir Değerlendirme

Yapay zeka (AI) teknolojisi, son yıllarda yaşadığı hızlı gelişmeler sayesinde hem sosyal hem de bireysel yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Son zamanlarda en çok tartışılan teknolojilerden biri olan DeepSeek, önemli bir oyuncu olarak öne çıkmıştır. [\(Sayfa 2\)](#)

Ticari Kira Sözleşmelerinde Rekabet Etmeme Hükümlerinin Kapsamı

Rekabet hukukunun amacı piyasalardaki mal ve hizmet dengesini sağlamak, bu dengeyi engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemektir. [\(Sayfa 9\)](#)

Adat Faizi Uygulaması ve Adatlandırma

Şirketin ortaklardan olan alacaklarına adet faizi hesaplanması ve hesaplanan adet faizi üzerinden, finansman hizmeti olmasından dolayı şirketin alacaklı olduğu ortak adına fatura düzenlenmesi ve bu faturada genel katma değer vergisi oranının uygulanması gerekmektedir. [\(Sayfa 14\)](#)

6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 316. Maddesi Uyarınca Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları Bakımından Akde Aykırılık Sebebiyle Tahliye Davası

Başvurudan kasıt meşru bir menfaati olan gerçek veya tüzel kişilerin şikâyeti, ihbar veya Ticaret Bakanlığı'nın talebi anlamına gelmektedir. Görüldüğü üzere başvuruda bulunanlar da soruşturma sürecinin bir parçası olup soruşturmaya etki etmektedirler. [\(Sayfa 19\)](#)

Kaliforniya'da Yaşanan Yangınlara Bilimsel Bir Bakış: Isınan Dünyada Hidro-İklim Değişkenliği

Hidro-iklim değişkenliği, kurak ve yağışlı dönemler arasındaki ani ve büyük değişimleri ifade eder. Küresel ısınma bu değişkenliği artırarak sel, kuraklık, toprak kaymaları ve halk sağlığı gibi alanlarda riskleri büyütülmektedir. [\(Sayfa 23\)](#)

Konkordato Kararı Verilen Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin SGK Alacaklarından Sorumluluğu

Türk hukukunda, borçlarını ödemekte güçlük çeken veya ödeme aczi içerisine girme tehlikesi bulunan borçlulara, alacaklıları ile anlaşarak borçlarını yeniden yapılandırma ve faaliyetlerine devam etme fırsatı yaratmak adına konkordato hukuki kurumu bulunmaktadır. [\(Sayfa 7\)](#)

Türk Hukukunda Ticaret Bakanlığı'nın Şirketler Üzerindeki Denetim Yetkisi

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Türkiye'de faaliyet gösteren şirketlerin hukuka uygun şekilde çalışmalarını sağlamak amacıyla çeşitli düzenleyici ve denetleyici yetkilere sahiptir. Bu yetkiler, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu başta olmak üzere, Şirket Denetim Yönetmeliği ve diğer ilgili mevzuattan kaynaklanmaktadır. [\(Sayfa 11\)](#)

Rekabet Kurulu'nun Endüstriyel Enzim Sektörüne İlişkin Güncel Bir Kararının Değerlendirilmesi

Kararda, incelemeye tabi teşebbüsün alıcılara sağladığı indirim uygulamaları ve paket satış uygulamaları kapsamında rakip teşebbüslerin müşteri kanalına ulaşmalarına ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır. [\(Sayfa 16\)](#)

Türkiye'de Yeşil Taksonomi Çalışmaları ve Yeşil Taksonominin Enerji Sektörüne Yansımaları

Sınıflandırmada yer alan, yeşil taksonomi düzenlemelerinin öncüsü kabul edilen AB Yeşil Taksonomi düzenlemesinde gerek sosyal gerek siyasi açıdan birtakım tartışmalara yol açan sınıfların başında enerji sektörü yer almaktadır. Zira çevresel zararları en çok gündeme gelen alanlardan biri de yine enerji sektörüdür. [\(Sayfa 21\)](#)

Rekabet Hukukunun İhlalinden Doğan Zararların Tazmini

Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un beşinci kısmı Rekabetin Sınırlanmasının Özel Hukuk Alanındaki Sonuçları başlıklı olup teşebbüslerin işbu Kanun hükümlerine aykırı davranışlardan dolayı zarar gören kişilerin zararlarının tazmini düzenlenmiştir. [\(Sayfa 24\)](#)

Güncel Haberler

Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Resmî Gazete'de Yayımlandı! [\(Sayfa 10\)](#)

"İşletmenin Muhasebesiyle İlgili Olmayan Ticari Defterlerin Elektronik Ortamda Tutulması Hakkında Tebliğ" Resmî Gazete'de Yayımlandı! [\(Sayfa 18\)](#)

Yargıtay 7. Hukuk Dairesi'nin Kanun Yararına Bozma Kararı Resmî Gazete'de Yayımlandı! [\(Sayfa 18\)](#)

Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" Yayımlandı! [\(Sayfa 26\)](#)

YAPAY ZEKÂ VE DİL MODELLEMESİNDE YENİ BİR DÖNEM OLARAK GÖRÜLEN DEEPSEEK ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

1. Özet

Yapay zeka (AI) teknolojisi, son yıllarda yaşadığı hızlı gelişmeler sayesinde hem sosyal hem de bireysel yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Son zamanlarda en çok tartışılan teknolojilerden biri olan DeepSeek, önemli bir oyuncu olarak öne çıkmıştır. Çin merkezli bir yapay zeka firması tarafından geliştirilen DeepSeek, etkileyici özellikleriyle dikkat çeken ileri düzey bir dil modelidir. Temel işlevi, doğal dil işleme (NLP) teknolojisi aracılığıyla, kullanıcıların günlük yaşam ve profesyonel ihtiyaçlarını karşılamaktır.

DeepSeek, özellikle insan dilini anlama ve üretme konusundaki üstün yeteneğiyle tanınmaktadır. Bu yetenek, kullanıcı sorularını yanıtlama, metin oluşturma, çeviri yapma, özetleme ve hatta karmaşık problemleri çözme gibi çok çeşitli görevleri etkili bir şekilde yerine getirmesini sağlar. DeepSeek, özellikle eğitim, teknoloji ve iş dünyası gibi sektörlerde, kullanıcılara pratik çözümler ve kolaylıklar sunarak kritik bir rol oynamaktadır.

DeepSeek, yapay zeka dünyasında önemli bir dönüm noktasını temsil etmektedir. Hem bireysel kullanıcılar hem de kurumsal ihtiyaçlar için yenilikçi çözümler sunarak, insan ve teknoloji arasındaki etkileşimi güçlendirir ve bu alanda bir köprü görevi görür.

2. Giriş

Yapay zekâ teknolojisi, son yıllarda kaydettiği hızlı ilerlemelerle toplumsal ve bireysel yaşamın ayrılmaz bir unsuru haline gelmiştir. Bu kapsamda, özellikle

son dönemde adından sıkça bahsedilen DeepSeek, önemli bir yer edinmiştir. DeepSeek, Çin merkezli bir yapay zekâ firması tarafından geliştirilen ve oldukça gelişmiş özelliklere sahip bir dil modeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Temel fonksiyonu, doğal dil işleme (NLP) teknolojisi aracılığıyla, kullanıcıların hem günlük yaşamlarına dair gereksinimlerini hem de profesyonel taleplerini karşılamaktır.

DeepSeek, insan dilini anlama ve üretme konusundaki üstün başarısıyla dikkat çekmektedir. Bu yeteneği, kullanıcıların sorularını yanıtlamaktan metinler oluşturmaya, çeviri yapmaktan özet çıkarmaya ve hatta karmaşık sorunların çözümüne kadar geniş bir görev yelpazesinde etkili bir şekilde kullanılmasını mümkün kılmaktadır. DeepSeek, özellikle eğitim, teknoloji ve iş dünyası gibi alanlarda kullanıcılarına sağladığı pratik çözümler ve kolaylıklarla önemli bir rol oynamaktadır.

DeepSeek'in en öne çıkan özelliklerinden biri, sunduğu çok dilli destek kapasitesidir. Başta İngilizce ve Çince olmak üzere birçok dilde etkili bir şekilde etkileşim kurabilmesi, onu küresel bir kullanıcı kitlesi için erişilebilir hale getirmektedir. Bunun yanı sıra, teknik konularda sahip olduğu derinlemesine bilgi birikimi, özellikle STEM (bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik) alanlarında faaliyet gösteren kullanıcılara önemli avantajlar sunmaktadır.

DeepSeek, yapay zekâ dünyasında önemli bir dönüm noktası olarak dikkat çekmektedir. Hem bireysel kullanıcıların taleplerine hem de kurumsal ihtiyaçlara yönelik yenilikçi çözümler sunarak, teknoloji ile

insan arasındaki etkileşimi daha da güçlendirmekte ve bu alandaki köprü vazifesini yerine getirmektedir.

3. Doğal Dil İşleme (NLP) Teknolojisi Nedir?

Doğal Dil İşleme (Natural Language Processing- NLP), bilgisayarların insan dilini anlama, yorumlama, analiz etme ve üretme yetkinliği kazandığı bir yapay zekâ alt dalı olarak tanımlanmaktadır. NLP, dilin hem yazılı hem de sözlü biçimlerini işleyerek, makineler ile insanlar arasında doğal bir dil üzerinden etkileşim kurmayı hedeflemektedir. Bu teknoloji, dilbilim, bilgisayar bilimi ve yapay zekâ gibi çeşitli disiplinlerin kesişim noktasında geliştirilmiş olup, insan-makine etkileşimini daha doğal ve verimli hale getirmeyi amaçlamaktadır.

NLP'nin temel amacı, makinelerin insanlar tarafından kullanılan doğal dili, yani yazılı ve sözlü iletişim biçimlerini, bir insan gibi anlayabilmesini sağlamaktır. Bilgisayarların genellikle yapılandırılmış verilerle çalıştığı düşünüldüğünde, doğal dil işleme teknolojisi, makinelerin serbest biçimli metin ve konuşmayı da işleyebilmesine imkân tanımaktadır. Böylece bilgisayarlar, yapılandırılmamış dilsel verileri anlayarak daha doğal ve esnek bir etkileşim sunabilmektedir.

4. Deepseek'in Teknik Özellikleri

DeepSeek, güçlü bir yapay zekâ ve makine öğrenimi altyapısını kullanarak veri analizi ve arama sonuçlarının optimizasyonunu sağlayan ileri düzey bir platformdur.

Platform, büyük veri işleme ve semantik arama teknolojileriyle donatılmış olup, kullanıcı sorgularını yüksek doğrulukla anlamaktadır. Veri tabanı çözümlerinde SQL ve NoSQL teknolojilerini entegre ederek esnek ve ölçeklenebilir veri depolama imkânı sunar, böylece hızla artan veri hacimleriyle etkin bir şekilde başa çıkabilir. [1]

DeepSeek'in bulut tabanlı altyapısı, AWS veya Google Cloud gibi sağlayıcılar üzerinden yapılandırılarak yüksek performanslı veri erişimi ve ölçeklenebilirlik sağlar. Ayrıca, kullanıcıların üçüncü taraf sistemlerle entegrasyonunu kolaylaştırmak amacıyla API ve SDK desteği sunulmakta olup, güvenlik açısından da gelişmiş şifreleme yöntemleri ve kimlik doğrulama süreçleri kullanılmaktadır.

4.1. SQL (Structured Query Language) ve NoSQL (Not Only SQL) Nedir?

SQL, yapısal sorgu dili olarak bilinir ve ilişkisel veri tabanı yönetim sistemlerinde verileri depolamak, yönetmek ve sorgulamak için kullanılan standart dildir. SQL tabanlı veri tabanları, verileri tablolar şeklinde organize eder ve veriler arasındaki ilişkiler anahtarlar aracılığıyla belirlenir. NoSQL, "sadece SQL değil" anlamına gelir ve ilişkisel veri tabanlarından farklı olarak, verilerin depolanmasında ve yönetilmesinde esneklik sunar. NoSQL veri tabanları, genellikle yapısal olmayan, yarı-yapısal veya esnek veri yapıları kullanır.

4.2. Semantik Arama Nedir?

Semantik arama, geleneksel anahtar kelime tabanlı arama sistemlerinden farklı olarak, kullanıcı sorgularını yalnızca kelimelerle değil, bu kelimelerin taşıdığı anlam ve bağlamla ilişkilendirerek yanıt sunar. Bu teknoloji, kelimelerin ve cümlelerin bağlamını ve anlamını analiz ederek, daha doğru ve anlamlı sonuçlar elde etmeyi amaçlar.

Semantik arama, metni kelime düzeyinde değil, kelimelerin ifade ettiği anlam ve bağlam üzerinden işler. Böylece kullanıcılar, daha doğal ve anlamlı arama sonuçları elde eder. Bu yaklaşım, özellikle karmaşık ve çok anlamlı ifadelerde doğru sonuçlara ulaşmayı kolaylaştırır.

Semantik arama, özellikle doğal dil işleme (NLP) ve yapay zeka tekniklerini kullanarak çalışır. Bu süreçte, arama motoru kullanıcının sorgusunun anlamını analiz eder ve en uygun sonuçları belirler.

5. Yetenekler ve Kullanım Alanı

DeepSeek, gelişmiş arama algoritmaları, yapay zekâ ve makine öğrenimi tekniklerini kullanarak geniş bir kullanım yelpazesinde güçlü yetenekler sunmaktadır. Semantik arama ve doğal dil işleme (NLP) özellikleri sayesinde, platform, kullanıcıların sorgularını yalnızca anahtar kelimelerle değil, aynı zamanda bu kelimelerin taşıdığı anlam temelli olarak doğru bir şekilde anlayarak daha hassas ve anlamlı sonuçlar sağlar.

Bunun yanı sıra, büyük veri kümeleri üzerinde yüksek performanslı analizler gerçekleştirerek, verileri görselleştirme ve derinlemesine içgörüler elde etme imkânı sunar. Kişiselleştirilmiş arama sonuçları ve öneriler sunarak, her bireyin deneyimini özgün bir hale getirir. DeepSeek, eğitim, araştırma, iş zekası, sağlık, e-ticaret, medya ve içerik yönetimi gibi birçok sektörde etkin bir şekilde kullanılabilir.

Eğitim ve araştırma alanlarında, akademik makalelere ve kaynaklara hızlı erişim sağlayarak araştırmacıların daha verimli çalışmalar yapmasına olanak tanır. İş dünyasında, büyük veri analitiği ve iş zekası çözümleri ile kurumların verilerini hızla analiz etmelerini ve stratejik kararlar almalarını destekler. Sağlık sektöründe, hastalık verileri, tedavi protokolleri ve hasta geçmişi gibi kritik bilgilerin hızlıca aranmasını mümkün kılar. E-ticaret ve medya sektörlerinde, kullanıcıların doğru ürünlere veya içeriklere daha hızlı erişmelerini sağlayarak kişiselleştirilmiş deneyimler sunar.

Ayrıca, hukuk ve danışmanlık sektörlerinde, hukuki metinlerin aranması ve analiz edilmesi gereken durumlarda önemli bir rol oynar. Finans sektöründe ise, borsa verileri ve finansal raporların analizini yaparak doğru kararlar alınmasını hızlandırır. DeepSeek, güçlü entegrasyon yetenekleri ve yüksek güvenlik özellikleriyle her sektördeki veri odaklı süreçleri optimize eder ve kullanıcıların daha verimli, doğru ve güvenli bir şekilde kararlar almalarına yardımcı olur.

6. Deepseek'in Diğer Yapay Zeka (AI) Platformlarından Farkı

DeepSeek'in diğer yapay zeka platformlarından farkı, özellikle gelişmiş arama ve veri analizi alanlarında sunduğu benzersiz özellikler ve optimizasyonlardır. İlk olarak, DeepSeek, semantik arama ve doğal dil işleme (NLP) teknolojilerini kullanarak

kullanıcıların sorgularını daha derinlemesine anlamakta ve sadece anahtar kelimelere dayalı değil, anlam temelli arama yapabilme yeteneği sunmaktadır. Bu özellik, onu geleneksel arama motorlarından ve daha basit yapay zeka araçlarından önemli ölçüde ayırır.

Diğer yapay zeka sistemleri genellikle yalnızca yüzeysel aramalar veya sınırlı analizler sunarken, DeepSeek, veriler üzerinde derinlemesine analizler yaparak anlamlı içgörüler elde etme konusunda çok daha etkili sonuçlar sağlar. Bu, kullanıcıların sadece aradıkları veriyi bulmalarını değil, aynı zamanda verilerden değerli ve derinlemesine bilgi elde etmelerini mümkün kılar. DeepSeek'in sunduğu kişiselleştirilmiş sonuçlar ve öneri sistemleri, kullanıcı davranışlarını öğrenerek zaman içinde daha doğru ve ilgili veriler sunarak kullanıcı deneyimini sürekli olarak iyileştirir. Bu özelleştirilebilirlik, onu daha statik ve genelleştirilmiş yapay zeka çözümlerinden önemli ölçüde farklı kılar.

DeepSeek, aynı zamanda verileri büyük ölçekte hızlı bir şekilde işleyebilmesiyle de dikkat çeker; bu, yüksek hacimli veri setleriyle çalışırken performans kaybı yaşamadan hızlı ve doğru sonuçlar sağlar. Bu yetenek, özellikle büyük veri analitiği gereksinimi duyan sektörlerde, örneğin sağlık, finans ve e-ticaret gibi alanlarda önemli bir avantaj oluşturur. DeepSeek'in hızlı veri işleme kapasitesi, bu tür sektörlerdeki büyük veri setlerini etkin bir şekilde yöneterek, daha hızlı ve verimli karar alma süreçlerine katkı sağlar.

Diğer yapay zeka platformları genellikle belirli alanlarda optimize edilmişken, DeepSeek çok yönlü bir yapıya sahiptir ve farklı sektörlerde, verinin türüne ve büyüklüğüne göre kolayca adapte olabilen bir yapı sunar. Bu özellik, platformun geniş bir kullanım yelpazesinde etkili bir şekilde çalışabilmesini sağlar. Ayrıca, kullanıcı güvenliği ve veri koruma konusunda yüksek standartlarda şifreleme ve erişim kontrol mekanizmaları sunarak, DeepSeek'i birçok yapay zeka platformundan daha güvenli hale getirir. DeepSeek'in entegrasyon yetenekleri ve bulut tabanlı altyapısı, onu farklı sistemlerle sorunsuz bir şekilde entegre edilebilir yeteneğiyle diğer platformlardan ayırır. Bu özellikler, kullanıcıların platformu mevcut sistemlerine kolayca entegre etmelerini ve verimli bir şekilde kullanmalarını sağlar.

Tüm bu yönleriyle, DeepSeek, kullanıcılara daha esnek, güvenli ve verimli bir yapay zeka deneyimi sunmaktadır.

7. Sınırlamalar ve Etik

DeepSeek gibi yapay zeka platformları, sundukları güçlü özelliklerle birçok avantaj sağlasa da bazı sınırlamalar ve etik sorunlarla da karşı karşıya kalabilir. İlk olarak, veri kalitesi ve miktarı, DeepSeek'in performansını doğrudan etkileyebilir.

Platform, doğru sonuçlar sunabilmek için büyük miktarda doğru ve güvenilir veriye ihtiyaç duyar. Yanlış veya eksik verilerle çalışan sistem, yanıltıcı sonuçlar verebilir ve bu da kullanıcının güvenini sarsabilir. Ayrıca, doğal dil işleme (NLP) ve semantik arama gibi gelişmiş teknolojiler kullanılsa da kültürel ve dilsel farklılıklar yapay zekanın doğru anlamlandırma yapabilmesini zorlaştırabilir. Özellikle çok dilli ve kültürel olarak farklı veri setlerinde, doğru anlamlandırma ve sonuç üretme süreci karmaşıklaşabilir.

Yüksek işlem gücü gereksinimi de platformun verimli çalışabilmesi için büyük altyapı yatırımları gerektirebilir. Bu, özellikle küçük işletmeler için maliyet engeli oluşturabilir.

Bunun yanında, DeepSeek'in sunduğu kişiselleştirilmiş sonuçlar zaman içinde kullanıcıya özel deneyimler sağlasa da bu durum daha genel arama sonuçları isteyen kullanıcılar için sınırlayıcı olabilir. Kullanıcılar, kişiselleştirilmiş deneyimlerden memnun olsalar da bazıları daha genel ve geniş kapsamlı arama sonuçları bekleyebilir.

Etik açıdan, veri gizliliği ve güvenliği önemli bir sorun teşkil etmektedir. Kullanıcıların kişisel verilerinin doğru şekilde korunması ve güvenli bir şekilde işlenmesi gerekir. Aksi takdirde, veri ihlalleri ve kötüye kullanım gibi ciddi etik sorunlar ortaya çıkabilir.

DeepSeek gibi platformlar, algoritmalarında barındırdığı önyargılarla da etik riskler oluşturabilir. Kullanılan verilerdeki önyargılar, algoritmanın tarafı kararlar almasına neden olabilir; bu da özellikle sağlık, hukuk ve finans gibi kritik alanlarda yanlış veya yanıltıcı sonuçlara yol açabilir.

Bunun yanı sıra, kişiselleştirilmiş sonuçlar sunarken, kullanıcıların manipülasyonuna yol açabilecek bir yönlendirme riski de bulunmaktadır.

Platform, kullanıcıların tercihlerine dayalı olarak onlara önerilerde bulunurken aşırı yönlendirme ve manipülasyon etik dışı bir durum yaratabilir.

Ayrıca, veri sahipliği ve kullanımı da başka bir etik mesele olarak gündeme gelir. DeepSeek'in topladığı verilerin kimin mülkiyetinde olduğu ve bu verilerin nasıl kullanıldığı konusunda net bir politika oluşturulmalıdır. Kullanıcıların izinsiz bir şekilde verilerinin toplanması veya kullanılması etik dışı bir davranışa neden olabilir.

Yapay zekanın iş gücü üzerindeki etkileri de dikkate alınmalıdır. Otomasyon, bazı sektörlerde iş kayıplarına yol açabilir ve bu da toplumsal eşitsizlik ve işsizlik gibi sorunları gündeme getirebilir.

DeepSeek ve benzeri platformlar, bu sınırlamalar ve etik sorunlarla başa çıkabilmek için sürekli izleme, şeffaflık ve sorumluluk ilkesine dayalı çözümler geliştirmeli, kullanıcılarının güvenliğini ve haklarını her zaman ön planda tutmalıdır.

8. Nvidia'da Yaşanan DeepSeek Krizi ve Deepseek'e Yönelik Yasaklama Politikaları

8.1. Nvidia'nın DeepSeek Krizi

Nvidia'nın, DeepSeek tarafından aldığı zarar, yapay zeka dünyasında GPU'ların nasıl kullanılacağına dair önemli bir değişimi işaret etmektedir. Nvidia, özellikle grafik işleme birimleri (GPU) üreticisi olarak tanınır ve bu birimler, yapay zeka ve makine öğrenimi uygulamaları için kritik öneme sahiptir.

GPU'lar, merkezi işlem ünitelerine (CPU) göre çok daha hızlı veri işleme kapasitesine sahip olduklarından, yapay zeka algoritmalarının daha verimli çalışmasını sağlamak ve yüksek işlem gücü gereksinimi olan uygulamalarda önemli avantajlar sunmaktadır. [2]

Ayrıca, GPU'lar sadece yapay zeka uygulamaları için değil, aynı zamanda kripto para madenciliği gibi diğer alanlarda da büyük bir talep yaratmaktadır. Teknoloji devlerinin yapay zeka yatırımlarını artırması, Nvidia'nın GPU'larına olan talebi daha da güçlendirmiş ve şirketin değeri hızla yükselmiştir.

Ancak DeepSeek ve benzeri platformların artan popüleritesiyle, GPU'lara olan talebin belirli yönlerde azalması, Nvidia için yeni stratejiler geliştirilmesini zorunlu kılabilir. Bu durum, GPU'ların kullanım şekli ve bu teknolojiye olan bağımlılığın gelecekte nasıl şekilleneceği konusunda önemli sorular ortaya koymaktadır.

DeepSeek'in, daha verimli ve daha az GPU ile aynı işlemleri gerçekleştirebilecek hale gelmesi, Nvidia için potansiyel bir tehdit oluşturabilir. DeepSeek'in, verileri hızlı bir şekilde analiz etmek ve arama sonuçlarını optimize etmek için daha az işlem gücü kullanması, GPU'lara olan talebi azaltabilir. Bu durum, Nvidia'nın GPU'larının gelecekte daha az talep görebileceği anlamına gelir, çünkü yapay zeka platformları daha verimli, daha düşük enerji tüketen ve daha az donanım gereksinimi olan çözümlerle işler hale gelebilir.

DeepSeek, gelecekte GPU'lara olan bağımlılığı azaltarak Nvidia'nın pazar payını ve gelirlerini tehdit edebilir. Bu bağlamda, Nvidia'nın mevcut pazarındaki güçlü konumu, yapay zeka platformlarının donanım gereksinimlerini daha verimli hale getirmesiyle sarsılabilir.

Bu nedenle, Nvidia'nın hisse senedi fiyatları, özellikle bu tür gelişmelerin etkisiyle, değer kaybedebilir. Nvidia'nın bu tehditlerle başa çıkabilmek için, inovasyon ve stratejik yönelimler geliştirmesi gerekebilir.

8.2. Çinli Yapay Zekâ Uygulaması DeepSeek'in Yasaklanması Üzerine Bir Değerlendirme

Son dönemde yapay zeka teknolojilerinin hızlı yükselişi, dünya genelinde birçok hükümetin bu teknolojiler üzerindeki denetimlerini artırmasına yol açmıştır.

Özellikle Çin menşeli yapay zeka uygulamaları, güvenlik ve gizlilik endişeleri nedeniyle birçok ülkede yasaklanmaya ya da kısıtlanmaya başlanmıştır.

DeepSeek gibi platformlar, bu endişelerin başında yer almakta ve bazı ülkeler, güvenlik riskleri gerekçesiyle bu tür platformlara karşı yasaklamalar getirmiştir.

Çin menşeli yapay zeka uygulaması DeepSeek'in yasaklanması, küresel ölçekte artan veri güvenliği ve ulusal güvenlik endişelerinin bir sonucu olarak öne çıkmaktadır.

Güney Kore, İtalya, Avustralya ve ABD gibi ülkelerdeki yasaklama ve kısıtlamalar, diğer ülkelerin de benzer adımlar atmasının önünü açabilir. Özellikle hükümet cihazları ve askeri sistemlerde veri güvenliğinin önemi göz önüne alındığında, bu tür yapay zeka platformlarına yönelik sınırlamaların artarak devam etmesi beklenmektedir. [3]

Yapay zeka ve veri işleme sistemlerinin, kullanıcıların kişisel verilerini toplaması ve işlemesi, bu teknolojilerin güvenlik açıklarına karşı duyarlı hale gelmesine yol açmaktadır. Hükümetler, ulusal güvenliklerini korumak adına, bu tür platformların veri toplama ve paylaşma süreçlerini yakından denetlemek zorunda kalmaktadır.

Bu, özellikle stratejik ve hassas verilerle ilgili alanlarda daha fazla düzenleme gereksinimi doğurur.

Bu gelişmeler, teknoloji dünyasında gelecekte daha sıkı düzenlemelerin ve uluslararası iş birliklerinin gerekli olabileceğine işaret etmektedir.

Hem yerel hem de küresel düzeyde, yapay zeka ve veri güvenliği konusundaki düzenlemelerin güçlendirilmesi, ulusal güvenlik öncelikleriyle uyumlu hale getirilmesi gereken bir durum haline gelmiştir.

Bu çerçevede, devletler ve teknoloji şirketleri, güvenliği sağlamak ve kullanıcıların haklarını korumak adına ortak çabalar sarf etmeye devam edeceklerdir.

8.2.1 Veri Gizliliği ve Güvenlik Endişeleri

DeepSeek'in yasaklanmasının ardındaki en temel neden, kullanıcı verilerinin izinsiz toplanması ve bu verilerin Çin hükümetiyle paylaşılabilmesi yönündeki endişelerdir. Hükümetler, özellikle güvenlik risklerini en aza indirmek amacıyla, kullanıcı verilerinin dış ülkelere aktarılmasını ve bu verilerin potansiyel olarak hükümetle paylaşılmasını büyük bir tehdit olarak görmektedir.

Bu, özellikle hükümet cihazları ve askeri sistemlerde kullanılan uygulamalar için kritik bir öneme sahiptir, çünkü bu sistemlerde veri güvenliği, ulusal güvenliğin temel unsurlarından biridir.

Çinli teknoloji şirketlerinin, Çin yasalarına göre hükümetle iş birliği yapma zorunluluğu bulunması, DeepSeek ve benzeri platformların, verileri Çin hükümetiyle paylaşma riski taşımalarına yol açmaktadır.

Çin'in "Ulusal İstihbarat Yasası", Çinli şirketlerin hükümetle iş birliği yapma ve gerektiğinde verileri sağlama zorunluluğunu getirdiğinden, bu tür uygulamaların ulusal güvenlik açısından bir tehdit olarak görülmesi doğal bir sonuçtur.

Güney Kore, İtalya ve ABD gibi ülkelerdeki yasaklar, bu endişelerin bir yansıması olarak ortaya çıkmış ve bu ülkeler, kullanıcı verilerinin güvenliği ile ilgili şüpheler nedeniyle DeepSeek'in kullanımını kısıtlamıştır.

Bu durum, teknoloji platformlarının güvenlik ve şeffaflık standartlarına daha fazla dikkat etmesi gerektiğini, özellikle hükümetlerin veri gizliliği ve güvenliğini en ön planda tutma gerekliliğini ortaya koymaktadır.

ÇİN MENŞELİ YAPAY ZEKA UYGULAMASI DEEPSEEK'İN YASAKLANMASI, KÜRESEL ÖLÇEKTE ARTAN VERİ GÜVENLİĞİ VE ULUSAL GÜVENLİK ENDİŞELERİNİN BİR SONUCU OLARAK ÖNE ÇIKMAKTADIR. GÜNEY KORE, İTALYA, AVUSTRALYA VE ABD GİBİ ÜLKELERDEKİ YASAKLAMA VE KISITLAMALAR, DİĞER ÜLKELERİN DE BENZER ADIMLAR ATMASININ ÖNÜNÜ AÇABİLİR.

8.2.1.1. Güney Kore ve İtalya'dan İlk Adımlar

Ocak 2025'te, Güney Kore, DeepSeek'e erişimi sınırlayan ülkeler arasına katıldı. Özellikle dışişleri, savunma ve ticaret bakanlıklarına bağlı hükümet cihazlarında bu yapay zeka uygulamasının kullanımının yasaklanması, ülkedeki güvenlik kaygılarının bir yansımasıdır. Güney Kore hükümeti, kullanıcı verilerinin toplanması ve işlenmesi konusundaki endişeler nedeniyle DeepSeek'in dış ağlara bağlı bilgisayar sistemlerinde kullanılmasını sınırladı. Yonhap haber ajansına göre, hükümet yetkilileri, bu kısıtlamayı "teknik kaygılar" olarak tanımlamış ve verilerin güvenliğine yönelik potansiyel tehditleri önlemek amacıyla bu kararı almıştır.

Güney Kore'den önce, İtalya, GDPR (Genel Veri Koruma Tüzüğü) kapsamında veri gizliliğine büyük önem vererek, DeepSeek'e ülke genelinde yasak getiren ilk Avrupa ülkesi olmuştur. İtalya'nın veri koruma otoritesi, özellikle kullanıcıların kişisel verilerinin toplanması ve işlenmesi konusunda ciddi bir adım atarak, DeepSeek'in kullanımını yasaklamıştır. İtalya'nın bu kararı, diğer Avrupa Birliği (AB) ülkelerine de örnek teşkil edebilir ve AB'nin veri güvenliği politikalarına dayalı olarak daha fazla kısıtlama getirilmesi gündeme gelebilir. [4] [5]

8.2.1.2. ABD ve Teksas: Bölgesel Yasaklar

ABD, DeepSeek'e karşı resmi bir yasaklama getirmese de, bazı federal kurumlar, özellikle ABD Donanması ve NASA, uygulamayı güvenlik endişeleri nedeniyle kendi sistemlerinde engellemiştir. Bu kurumlar, DeepSeek'in hassas bilgileri toplama riski taşıdığına ve potansiyel olarak ulusal güvenlik açığı yaratabileceğine dair ciddi endişeler dile getirmiştir.

Bu tür uygulamaların veri güvenliği üzerinde yaratabileceği potansiyel tehditler, hükümetin kritik altyapılarındaki sistemlerde kullanımını sınırlama gerekliliğini doğurmuştur. [6] [7]

Teksas, DeepSeek'i hükümet cihazlarında yasaklayan ilk ABD eyaleti olarak dikkat çekmiştir. Eyalet yönetimi, bu adımla, özellikle ulusal güvenlik kaygıları doğrultusunda atmıştır. Teksas, bu yasakla birlikte, diğer eyaletler için bir model oluşturmuş ve benzer endişelere sahip diğer eyaletlerin de aynı yönde adımlar atması beklenmektedir. [8]

8.2.2. Yapay Zeka Üzerinde Küresel Düzenlemelerin Artışı

DeepSeek örneği, yapay zeka teknolojilerinin küresel düzeyde daha sıkı düzenlemelere tabi tutulmaya başlandığını gösteren önemli bir vaka olarak öne çıkmaktadır. Yapay zeka uygulamaları, özellikle kişisel verilerin gizliliği, veri güvenliği ve ulusal güvenlik açısından giderek daha fazla denetim altına alınıyor. Bu durum, devletlerin, özellikle yabancı ülkelere gelen teknoloji ürünlerine daha dikkatli yaklaşımlarına neden olmakta ve kendi vatandaşlarının verilerini koruma amacıyla daha katı tedbirler almalarına yol açmaktadır.

Yapay zeka sistemlerinin, veri toplama ve işleme süreçlerinin şeffaflığı ve güvenliği, sadece ticari değil, aynı zamanda ulusal güvenlik açısından da kritik bir önem taşımaktadır. DeepSeek gibi uygulamaların, büyük veri kümelemeleri ve güçlü algoritmalar kullanarak potansiyel olarak hassas bilgilere erişmesi, birçok ülkede güvenlik endişelerine yol açmaktadır.

Devletler, bu tür platformların ulusal güvenliği tehdit etme potansiyelini göz önünde bulundurarak, bu tür teknolojilerin kullanımını sınırlama veya denetleme gerekliliğini daha fazla gündeme getirmektedir.

9. Deepseek'in Gelecek Vizyonu

Deepseek'in gelecek vizyonu, veri arama ve analiz alanında devrim yaratmayı hedefleyen bir platform olarak, daha akıllı, daha hızlı ve daha verimli çözümler sunmaya devam etmektedir. Platform, yapay zeka ve makine öğrenimi alanındaki sürekli gelişmelerden faydalanarak, kullanıcıların verilerini daha derinlemesine anlamalarına ve kullanmalarına olanak tanıyacak daha sofistike algoritmalar geliştirmeyi planlamaktadır. Bu, sadece veri arama ve analizi değil, aynı zamanda veri görselleştirme, öngörüselleştirme ve karar destek sistemleri gibi daha kapsamlı hizmetler sunmak anlamına gelmektedir.

Deepseek'in diğer bir önemli hedefi, tüm sektörlerde uyarlanabilirliğini artırmaktır. Eğitimden sağlığa, finansal hizmetlerden e-ticarete kadar her alanda daha spesifik çözümler geliştirilerek, farklı endüstrilerin özel ihtiyaçlarına hitap edecek şekilde platformun kullanım alanı genişletilecektir. Ayrıca, yapay zeka ve veri güvenliği alanındaki gelişmelerle birlikte, kullanıcıların verilerini daha güvenli bir şekilde de-

polayabilen ve analiz edebilen bir sistem sunulacaktır.

10. Sonuç

DeepSeek, sektördeki kullanıcılara yenilikçi ve güçlü yapay zeka destekli çözümler sunarak, veri arama ve analiz alanında önemli bir fark yaratmaktadır. Semantik arama, doğal dil işleme ve kişiselleştirilmiş sonuçlar gibi gelişmiş özellikleri sayesinde, platform, daha doğru, hızlı ve anlamlı veriler sunarak kullanıcı deneyimini iyileştirir. Yüksek performanslı veri işleme yeteneklerinin yanı sıra, kullanıcı dostu arayüzü, güvenlik önlemleri ve güçlü entegrasyon yetenekleriyle de öne çıkar.

DeepSeek, farklı sektörlerdeki veri odaklı süreçleri optimize ederek, verimli ve güvenli bir deneyim sunar. Ancak, platformun sağladığı bu avantajların yanında, veri güvenliği, algoritma tarafsızlığı, kullanıcı gizliliği ve etik sorumluluklar gibi önemli meseleler de gündemdeki yerini almaya devam edecektir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Efe Öztürk](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. <https://www.deepseek.com/>
2. <https://finance.yahoo.com/news/nvidia-doing-damage-control-deepseek-210300420.html>
3. <https://www.bbc.com/news/articles/c8d95v0nr1yo>
4. <https://en.yna.co.kr/view/AEN20250205009700315>
5. <https://www.euronews.com/next/2025/01/31/deepseek-ai-blocked-by-italian-authorities-as-others-member-states-open-probes>
6. <https://www.cnbc.com/2025/01/28/us-navy-restricts-use-of-deepseek-ai-imperative-to-avoid-using.html>
7. <https://www.cnbc.com/2025/01/31/nasa-becomes-latest-federal-agency-to-block-chinas-deepseek.html>
8. <https://apnews.com/article/texas-deepseek-apps-ban-3828a4743e9919398dfac0ba9d4a5c25>

KONKORDATO KARARI VERİLEN ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SGK ALACAKLARINDAN SORUMLULUĞU

Türk hukukunda, borçlarını ödemekte güçlük çeken veya ödeme aczi içerisinde girmeye tehlikesi bulunan borçlulara, alacaklıları ile anlaşarak borçlarını yeniden yapılandırma ve faaliyetlerine devam etme fırsatı yaratmak adına konkordato hukuki kurumu bulunmaktadır.

Konkordato, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 285 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olup, borçlunun alacaklılarıyla belirli bir ödeme planı çerçevesinde anlaşmasını ve böylece iflastan kurtulmasını amaçlar. 2018 yılında yapılan önemli yasal değişikliklerle, konkordato süreci daha etkin hale getirilmiş ve iflasa alternatif bir çözüm olarak güçlendirilmiştir.

Konkordato sürecinin alacaklılar açısından en önemli etkisi, borçlunun mal varlığının korunması amacıyla icra takiplerinin durdurulmasıdır. Mahkeme tarafından verilen geçici mühlet ve ardından kesin mühlet kararı ile birlikte, borçluya karşı başlatılmış icra takipleri durur ve yeni takipler açılmaz.

Bu süreçte, alacaklıların alacaklarını tahsil edebilmesi ancak konkordato projesi kapsamında mümkün olur.

Borçların belirli bir oranda ödenmesini öngören konkordato projesi, alacaklılar toplantısında kabul edilir ve mahkeme tarafından tasdik edilirse, alacaklılar borçlarını konkordato şartlarına göre tahsil etmek zorundadır.

Bu makalede, Türk hukukunda konkordatonun tanımı, hukuki dayanağı, alacaklılar üzerindeki etkilerinden kısaca bahsedilerek konkordato kararı verilen anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin SGK alacaklarından sorumluluğu incelenecektir.

1. Türk Hukukunda Konkordatonun Tanımı

Konkordato, borçlarını vadesinde ödeyemeyen veya yakın bir gelecekte ödeme gücüne düşme tehlikesi altında bulunan borçluların, alacaklılarıyla anlaşarak borçlarını belirli bir plan çerçevesinde ödemelerine imkân tanıyan hukuki bir düzenlemedir. Konkordatonun temel amacı, borçlu ile alacaklılar arasında bir denge kurarak, borçlunun ekonomik varlığını koruyarak borçlarını kısmen veya vadeye yayarak ödemesini sağlamaktır. Bu süreçte borçlunun malvarlığı korunur, alacaklılar ise iflas durumuna göre daha yüksek oranda tahsilat yapma şansına sahip olur.

Türk hukukunda konkordato borçlu tarafından talep edilebileceği gibi, iflas isteme yetkisine sahip alacaklılar tarafından da talep edilebilir. Konkordato sürecinin başarılı olabilmesi için borçlunun mali durumunun düzeltilmesi mümkün olmalı ve alacaklıların önemli bir kısmı bu sürece onay vermelidir. Konkordato süreci, mahkeme tarafından verilen geçici mühlet, kesin mühlet ve konkordatonun tasdiki aşamalarından oluşur.

Sürecin sonunda konkordato projesi mahkeme tarafından tasdik edilirse, alacaklılar bu projeye uymak zorundadır. Konkordatonun tasdiki ile birlikte, borçlu konkordato şartlarına göre borçlarını öder ve alacaklılar konkordato kapsamında belirlenen oranda ve vadede alacaklarını tahsil edebilirler. Konkordatonun, özellikle icra takiplerinin durdurulması ve alacakların belirli bir plan çerçevesinde ödenmesi açısından alacaklılar üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Bu nedenle, konkordato sürecinin hukuki çerçevesi dikkatlice değerlendirilmelidir.

2. Konkordatonun Alacaklılar Üzerindeki Etkileri

Konkordato sürecinde borçlunun mali durumunda düzelmeye meydana gelmesi için alacaklıların tahsil edilmesine ilişkin düzenleme yapılmakta ve alacaklıların tahsilat süreçlerini doğrudan etkileyen çeşitli kısıtlamalar getirmektedir.

İİK uyarınca geçici mühlet kesin mühlet sonuçlarını doğurmaktadır. Bu doğrultuda hem geçici mühlet hem kesin mühlet kararının alacaklılar üzerindeki etkisi İİK madde 294;

“Mühlet içinde borçlu aleyhine 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur, ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararları uygulanmaz, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez.” şeklindeki düzenlemeye tabidir.

Konkordato talebinin mahkemeye sunulmasıyla birlikte, borçlu hakkında başlatılmış icra takipleri geçici mühlet kararı ile durur ve yeni icra takipleri açılmaz. Kesin mühlet verilmesiyle birlikte, bu koruma süresi uzatılır. Ancak, rehinli alacaklılar belirli şartlar altında takiplerine devam edebilirler.

Konkordato projesinin alacaklılar tarafından kabul edilmesi ve mahkeme tarafından tasdik edilmesi halinde, alacaklılar alacaklarını konkordato şartlarına uygun olarak tahsil etmek zorundadır. Bu, alacakların belirli bir oranda feragat edilerek ödenmesini veya vadeye yayılmasını gerektirebilir. Konkordato projesine uygun ödeme yapılması durumunda, alacaklılar kalan borçlar için ilave talepte bulunamazlar.

3. Konkordatonun Sosyal Güvenlik Kurumu Alacaklarının Tahsiline Etkisi

İİK madde 294 ile konkordato kararının, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapılan takipler de dahil takip yapılmasını engellediği ve başlatılmış olan takipleri durdurduğu düzenlenmiştir.

ÖNEMLİ

SGK alacakları da 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine tabidir. Bu doğrultuda kural olarak konkordato kararı ile yeni takip yapılması ve mevcut takiplerin durması gerekmektedir. SGK alacaklarının tahsil edilmemesi durumunda 5510 sayılı Kanunun 88. Maddesi ile şirkette yönetim kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilerinin SGK alacaklarından sorumlu olacağı düzenlenmiştir. Kanunun ilgili maddesi;

“Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın bu Kanunda belirtilen sürelerde ödenmez ise kamu idarelerinin tahakkuk ve tediyeye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.” şeklindedir.

5510 sayılı Kanunun 88. Maddesi uyarınca Sosyal Sigortalar Kurumunun, sigorta ve diğer alacaklarının ödenmemesi durumunda yönetim kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilerin müşterek ve müteselsil sorumluluğu bulunmakla birlikte bu sorumluluk haklı nedenin bulunması durumunda ortadan kalkmaktadır. Şirket hakkında konkordato kararı verilmesi ve bu nedenle SGK ödemelerinin yapılmaması durumu haklı neden olarak kabul edilmekte ve yönetim kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin sorumluluğu doğmaktaysa da konkordato kararından önce doğmuş SGK alacakları konkordato kararı nedeniyle şirketten tahsil edilememesi durumunda yönetim kurulu üyelerinden talep ve tahsil edilebilmektedir. Yargıtayın, konkordato kararının karardan önce doğmuş SGK alacakları açısından haklı neden oluşturmayacağı yönündeki kararı;

“YARGITAY 10. HUKUK DAİRESİ, 2015/2508 Esas, 2015/4796 Karar Sayılı, 16.3.2015 Tarihli Karar;

ÖZET : Davacı temsilcisi olduğu şirket hakkında verilen iflasın ertelenmesi nedeniyle kendisi hakkında da takip yapılamayacağı iddiası ile ödeme emirlerinin iptalini istemektedir. Şirket temsilcilerinin sorumlu olduğu borcu yerine getirmemesini çekilmez derecede güçleştiren veya imkânsız kılan objektif bir sebebin bulunması gerekir. İflasın ertelenmesi kurumunun borçlu ve alacaklı kadar kamuyu da koruma amacını gerçekleştirmek amacıyla üst düzey yöneticinin şirketi ilzama ilişkin yetkilerinin tümü ya da bir kısmı kısıtlan-

maktadır. Bu durum, iflasın ertelendiği döneme ilişkin prim borcunun ödenmemesinde doğrudan sorumluluğu bulunmayan üst düzey yönetici yönünden "haklı neden" oluşturmaktadır. Ancak, iflasın ertelenmesi süreci öncesine ait prim borçları için şirketin iflasının ertelenmesi, üst düzey yönetici yönünden haklı neden oluşturmayacaktır. Mahkemece, açıklanan maddi ve hukuki olgular çerçevesinde prim borçlusu şirket hakkında ilk defa 15.03.2013 tarihinde iflasın ertelenmesine dair ihtiyati tedbir kararı dikkate alınarak, davacının temsil yetkisine ilişkin belgelerin de temin edildikten sonra, hukuki durumu ve davaya konu prim borçlarından sorumluluğunun değerlendirilmesi gerekirken, eksik inceleme ve yanılığlı değerlendirme sonucunda hüküm kurulması bozma nedenidir.” [1] şeklindedir.

Yer verilen karar ile sabit olduğu üzere konkordato kararı ancak kararın verilmesinden sonra doğan SGK ödemeleri açısından haklı neden oluşturmakta olup bu karar öncesinde doğmuş olan SGK alacaklarının ödenmemesi durumunda yönetim kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilerin sorumluluğu doğmaktadır.

4. Sonuç

Konkordato kararı, İİK madde 294 uyarınca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine tabi alacaklar da dahil olmak üzere alacakların takibe koyulmasına engel olmakta ve daha önce başlatılan takipleri durdurmaktadır. 6183 sayılı Kanun kapsamında kalan SGK alacaklarının da tahsili genel alacaklara ilişkin kurala tabi olmakla birlikte bazı durumlarda, 5510 sayılı Kanunun 88. Maddesi uyarınca söz konusu alacakların konkordato sürecinden etkilenmeksizin tahsil edilmesi mümkün olmaktadır. Konkordato kararından önce doğmuş olan SGK alacakları, 5510 sayılı Kanunun 88. Maddesi uyarınca şirket yönetim kurulu üyeleri ve üst düzey yönetici ve temsilcilerden talep edilebilecek olduğundan bu alacakların tahsili konkordato sürecinden etkilenmemektedir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Tuğbanur Akyıldız](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. <https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/files/10hd-2015-2508.htm>

TİCARİ KİRA SÖZLEŞMELERİNDE REKABET ETMEME HÜKÜMLERİNİN KAPSAMI

Rekabet hukukunun amacı piyasalardaki mal ve hizmet dengesini sağlamak, bu dengeyi engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, rekabetin korunması için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yapmaktır. Rekabeti sınırlayan eylem ve kararlar sınırlı sayıda olmamak üzere 4054 Sayılı Rekabet Kanunu'nun 4. Maddesinde sıralanmıştır.

Kanun'da aynen;

"Bu haller özellikle şunlardır:

- Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tesbit edilmesi,
- Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,
- Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,
- Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkarılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,
- Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,
- Anlaşmanın niteliği veya ticari teamülle-re ayrıkı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi" denilmekle belirli

eylemlerin rekabet hukukuna aykırılığı hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda birçok ticari ilişkide rekabet yasağından kaynaklı sınırlandırmalar getirilebildiği gibi ticari kira sözleşmelerinde de rekabet yasağı hükümleri uygulanabilecektir. Kurum kararları ve kanuni düzenleme doğrultusunda ticari kira sözleşmelerinde rekabet yasağı hükümlerinin geçerli olabilmesi adına rekabet etmeme yükümlülüğünün, rakiplerin pazarın dışına çıkarılmasına yönelik bir etki doğurup doğurmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Şöyle ki; kira sözleşmesi içerisinde kiraya verenin, kiracının faaliyet alanı ile aynı alanda faaliyet gösteren işletmeler ile kira sözleşmesi imzalamasına ilişkin kısıtlama getirilebilecektir. Ancak bu kısıtlamanın diğer işletmelerin pazardan çıkartılmasına yönelik bir etki doğurması hali mevcut ise bu durum rekabet hukukunun genel ilkelere ters düşecektir.

Örneğin; alışveriş merkezi içerisinde bulunan bir Meksika mutfağı restoranı işleten işletme, kiraya verenden alışveriş merkezi içerisindeki mağazalardan birinin başka bir Meksika mutfağı restoranı işletmesine kiralanmamasına ilişkin hükmün kira sözleşmesi içerisine eklenmesini talep edebilecektir. Ancak aynı işletme, kiraya verenden spesifik bir Meksika restoranının Türkiye'deki tüm alışveriş merkezlerinde faaliyet dışı kalmasını talep edemez.

Böyle bir durumda rakip firmanın pazarın dışına çıkarılması durumu oluşacaktır. Değerlendirilmesi gereken husus bu olup, uyumsuzluk ortaya çıkan tüm kira sözleşmelerinde bu hususun ayrı ayrı somut durum kapsamında incelenmesi yerinde olacaktır. Konuya ilişkin Rekabet Kurulunun 07.03.2013 tarih ve 13-12/185-99 sayılı Anadolu Restoran İşletmeleri Kararı na değinmek gerekmektedir.

"Bu bilgiler çerçevesinde, McDonald's'ın AVM'ler ile yaptığı, yukarıda da verilen sözleşmelerin rakiplerin pazarın dışında çıkartılması amacına yönelik olmadığı kanaatine varılmıştır.(...) Söz konusu olayda, iki teşebbüs arasında yapılan anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında rakibi dışlayıcılığından bahsedebilmek için, ilgili kira ilişkisinin hızlı servisi restoranları pazarına girişi ve pazarda

faaliyet göstermeyi zorlaştırması, dolayısıyla rakipleri dışlayıcı bir etki doğurması gerekmektedir." şeklinde değerlendirmesine yer verdikten sonra, ilgili yükümlülüklerin etkisini incelediğini şu değerlendirmeye ortaya koymuştur;" Ancak, 2012 yılı itibarıyla şikayetçi konumundaki Burger King'in, AVM içi restoran sayısı, McDonald's'ın restoran sayısının (.....) katından daha fazladır.

Öte yandan, aynı yıl şikayetçi konumundaki Burger King'in AVM içi (in-line) restoran sayısı, McDonald's'ın in-line restoran sayısından (.....) adet daha fazladır. Diğer yandan, yukarıda da ifade edildiği üzere, hâlihazırda şikayetçi ve şikayet edilenin tek başlarına ve birlikte faaliyet gösterdiği AVM sayısına bakıldığında, başvuruya konu münhasırlık hükmünü haiz kira sözleşmelerinin Burger King'in pazarın dışında bırakılmasına yol açan bir etkiye sahip olduğundan bahsetmek mümkün değildir." [1]

Ülkemizde yerleşen bu yaklaşım Avrupa Adalet Divanının yakın tarihli kararları ile paralel olup, AB Rekabet Hukukundaki yaklaşıma benzer bir yaklaşımın mevcut olduğu görülmektedir. Hem Kurul'un hem de Avrupa Adalet Divanının ticari kira sözleşmelerindeki rekabet etmeme yükümlülüklerine yaklaşımı; işletmelerin pazarın dışına çıkarılıp çıkarılmadığının değerlendirilmesi boyutunda birleştiğini söylemek mümkündür.

SONUÇ

Ticari kira sözleşmelerinde rekabet etmeme yükümlülüğünün pazar üzerindeki etkisinin ve dinamiklerinin her somut uyumsuzluk kapsamında ayrıca incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. İşletmelerin pazarın dışında kalmasına neden olacak bir düzenleme hiçbir koşulda yapılamayacak olup, sınırlı bir alanda yapılacak kısıtlamanın somut olayın özelliklerine göre kabulünün mümkün olacağı Rekabet Kurulu kararları ile benimsenmiştir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Merve Hilal Mentec](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

- Rekabet Kurulunun 07.03.2013 tarih ve 13-12/185-99 sayılı Anadolu Restoran İşletmeleri Kararı

TEHLİKELİ MADDELERİN KARAYOLUYLA TAŞINMASI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANDI!

Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik, kamuya açık karayoluyla yapılacak tehlikeli madde taşımacılığı faaliyetlerinin sağlığı ve çevreye zarar vermeden, güvenli, emniyetli ve düzenli bir şekilde yürütülmesi amacıyla düzenlenmiş, Yönetmelik ile tehlikeli maddelerin karayolunda taşınmasında rol sahibi olan grupların yükümlülükleri belirtilmiştir.

6 Şubat 2025 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan yönetmeliğe göre, yapılan değişikliklerin bir kısmı aşağıdaki gibidir:

Yönetmeliğin 7 nci maddesinin dokuzuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(9) Bu Yönetmelik kapsamında; TMFB’si olan ancak tehlikeli madde güvenlik danışmanlığı hizmeti alma zorunluluğu bulunmayan işletmeler, tehlikeli maddelerin taşımacılığı ile ilgili süreçlerde görevlendirilecek personelin, göreve başlamadan önce ve her iki yılda bir sorumluluk ve görevlerine uygun ADR Bölüm 1.3 kapsamındaki eğitimleri, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde almasını sağlamaktan ve bu eğitim kayıtlarının tutulmasından sorumludur.”

Yönetmeliğin 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (f) bendinde yer alan “oluşturulması” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve yazılı prosedür, plan, talimat, süreç, kontrol/takip formunun kullanımda olduğu sürece güncelliğinin sağlanması” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasında yer alan “(c) ve (ç)” ibaresi “(c), (ç) ve (f)” şeklinde değiştirilmiş, “getirilmesinden” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve (f) bendi kapsamında oluşturulmuş dokümanların bir dosya halinde muhafaza edilmesinden” ibaresi eklenmiş, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(b) Tehlikeli maddelerin taşımacılığı ile ilgili süreçlerde görevlendirilecek personele, göreve başlamadan önce ve her iki yılda bir sorumluluk ve görevlerine uygun ADR Bölüm 1.3 kapsamındaki eğitimlerin, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde verilmesi ve bu eğitim kayıtlarının tutulması.”

“(g) Tarih ve saati belirlenerek fiziki olarak düzenlenmiş ziyaret raporları dahil olmak üzere (e) ve (f) bentlerinde belirtilen hususlar kapsamında oluşturulmuş dokümanların bir dosya halinde muhafaza edilmesi.”

“(3) TMGDK ve işletme yetkilisi tarafından, e-Devlet sistemi aracılığıyla tehlikeli madde güvenlik danışmanlığı hizmeti vermek için işletmenin ilgili TMFB’sine ataması yapılan TMGD’nin, Bakanlığa önceden e-Devlet sistemi üzerinden bildirilecek bir ziyaret planı dahilinde işletmeye ayda en az bir defa çalışma ziyaretinde bulunması ve yapılan bu ziyaretin, bir sonraki ayın on beşinci gününe kadar e-Devlet sistemi üzerinden onaylanarak Bakanlığa bildirişi zorunludur. Ziyaret planının bildirişi ve ziyaretin geçerliliğine ilişkin usul ve esaslar İdarece ayrıca belirlenir.”

“(4) Birinci fıkranın (f) bendi gereğince oluşturulmuş ve işletmenin faaliyet konularına bağlı olarak tekrarlanan iş ve işlemlerde kullanılacak kontrol formu ve/veya takip formunun dijital veya fiziki olarak doldurulmasından, listelerin güncel tutulmasından ve doldurulan bu formlar ile güncellenen listelerin dijital veya fiziki ortamda bir yıl süre ile saklanmasından işletme sorumludur.”

Yönetmeliğin 32 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(10) Ülkemiz ile diğer ülkeler arasında ikili veya çoklu olarak yapılmış anlaşma ve sözleşme hükümleri saklı olmak kaydıyla Türkiye’ye veya Türkiye’den veya Türkiye üzerinden yabancı plakalı taşıtlar ile yapılan tehlikeli madde taşımalarında, ADR’de ve bu Yönetmelikte öngörülen kurallara uyulması zorunludur.”

“(11) Transit taşımalar ile ilgili yapılacak yol kenarı denetimleri bu Yönetmelik kapsamında belirlenmiş olan sadece taşımacı ve sürücü yükümlülükleri açısından yapılır.”

Yönetmeliğin 36 nci maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde yer alan “(c) veya (ç)” ibaresi, “(c) veya (ç) ya da (f)” şeklinde, “bin” ibaresi “beşbinsekseñç” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddenin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(v) 27 nci maddenin dördüncü fıkrasına aykırı hareket eden işletmeye beşbinsekseñç Türk Lirası,”
Yönetmeliğin geçici 2 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) 27 nci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ziyaret planına ilişkin e-Devlet sisteminde gerekli altyapı çalışmaları tamamlanmaya kadar, çalışma ziyaretleri ziyaret planına bağlı olmaksızın gerçekleştirilir.”

“(3) Bu Yönetmelik kapsamında, TMFB’si olan ancak tehlikeli madde güvenlik danışmanlığı hizmeti alma zorunluluğu bulunmayan işletmeler için 27 nci maddenin birinci fıkrasının (f) bendi kapsamında kalan dokümanları oluşturma zorunluluğu, 31/12/2025 tarihine kadar uygulanmaz.”

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/02/20250206-3.htm>

TÜRK HUKUKUNDA TİCARET BAKANLIĞI'NIN ŞİRKETLER ÜZERİNDEKİ DENETİM YETKİSİ

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Türkiye'de faaliyet gösteren şirketlerin hukuka uygun şekilde çalışmalarını sağlamak amacıyla çeşitli düzenleyici ve denetleyici yetkilere sahiptir. Bu yetkiler, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ("TTK") başta olmak üzere, Şirket Denetim Yönetmeliği ve diğer ilgili mevzuattan kaynaklanmaktadır.

Bakanlık, şirketlerin kuruluş aşamasından itibaren finansal durumlarını, birleşme ve devralmalarını, bağımsız denetim süreçlerini, tüketici haklarına uyumlarını ve haksız rekabet uygulamalarını denetlemektedir.

Bu makalede, Ticaret Bakanlığı'nın şirketler üzerindeki denetim yetkileri ayrıntılı bir şekilde ele alınacak, uygulanan yaptırımlar ve hukuki sonuçları değerlendirilecektir.

1. Giriş

Ticaret Bakanlığı, Türkiye'deki şirketlerin hukuka ve ekonomik ilkelere uygun faaliyet göstermesini sağlamak amacıyla çeşitli denetim yetkilerine sahiptir. Bu yetkinin temel dayanaklarından biri, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 210. maddesidir. Anılan madde, Ticaret Bakanlığı'na şirketlerin defterlerini, kayıtlarını ve ticari faaliyetlerini inceleme yetkisi tanımakta, gerektiğinde hukuki ve idari yaptırımlar uygulama imkânı vermektedir.

Bu denetim süreci, şirketlerin şeffaf ve mevzuata uygun bir şekilde yönetilmesini sağlamayı, ekonomik düzenin korunmasını ve haksız rekabetin önlenmesini amaçlamaktadır. Özellikle anonim ve limited şirketler açısından büyük önem taşıyan bu denetimler hem şirket yöneticilerini hem de yatırımcıları doğrudan ilgilendirmektedir.

"Şirket denetimine ilişkin düzenlemeler, faaliyetler ve finansal tablolar hakkında ortaklara, yatırımcılara ve üçüncü kişilere doğru ve güvenilir bilgiler sunmayı amaçlar. Bu sayede, küresel rekabet ortamında uluslararası sermayeye güven sağlanarak ekonomiye dinamizm kazandırılır." [1]

Bu çerçevede, TTK başta olmak üzere, denetim süreçlerini belirleyen özel hükümler ve yönetmelikler bulunmaktadır. Aşağıda, Ticaret Bakanlığı'nın denetim

yetkisini doğrudan ilgilendiren önemli maddeler ele alınacaktır.

2. TTK M. 210 ve Devamı Kapsamında Şirketlerin Denetimi

TTK m. 210, Ticaret Bakanlığı'na tüm ticaret şirketlerini denetleme yetkisi vermektedir. Ancak bu denetim, şirketin mali hesaplarının incelenmesi anlamına gelmez. Bakanlığın yetkisi, şirketlerin kanun hükümlerine uyum sağlamasına yöneliktir. Denetimin nasıl yürütüleceği ise Ticaret Şirketlerinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığına Denetlemesi Hakkında Yönetmelik ile düzenlenmiştir.

"Yönetmeliğin 5. maddesi uyarınca denetime tabi işlemler geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Kuruluş, ticaret sicili, unvan ve ticari defter işlemleri gibi temel unsurların yanı sıra, birleşme, bölünme, tür değişikliği ve şirketler topluluğuna ilişkin işlemler de denetim kapsamındadır."

Genel kurul ve yönetim kararları, denetçi seçimi, esas sözleşme değişiklikleri, sermaye işlemleri, menkul kıymetler, finansal tablolar, yedek akçeler ve kâr dağıtımı gibi konular da incelenmektedir. Elektronik hizmetler, şirketin sona ermesi ve ilgili düzenleyici işlemler de Bakanlık denetimi tabidir." [2]

"TTK m.210/3'e göre, Ticaret Bakanlığı kamu düzenine veya işletme konusuna aykırı işlemler, muvazaalı faaliyetler veya bu yöndeki hazırlıklar tespit ettiğinde, özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla bir yıl içinde fesih davası açabilir. Ancak, Bakanlığın yalnızca fesih davası

açma yetkisi değil, aynı zamanda uyarı görevi de bulunmaktadır.

Fesih davası açılmadan önce, düzeltilmesi mümkün olan hususlar için şirketler uyarılabilir. Ayrıca, Bakanlığın düzenlediği denetim raporları doğrultusunda sorumlular hakkında sorumluluk davaları açılması da mümkündür." [3]

"TTK m. 333'e göre, Ticaret Bakanlığı kanunen izin alınması gereken şirketlerin kuruluşlarını ve esas sözleşmelerinin hukuka uygun olup olmadığını denetlemekle yetkilidir."

Özellikle belirli sektörlerde faaliyet gösterecek anonim ve limited şirketlerin kuruluş aşamasında, Bakanlık onayı aranmaktadır. Bu süreçte, şirketin sermaye yapısı, ortaklık yapısı ve ana sözleşmenin ilgili mevzuata uygunluğu incelenmektedir." [4]

"Her ne kadar ilgili madde de anonim şirket kuruluşlarının esas sözleşme değişikliğinin, Bakanlık iznine tabii olduğu belirtilse de bu durumun dışında niteliği ve faaliyet konusu ne olursa olsun, kuruluşu ve esas sözleşmesinde yapılacak değişikliklerin herhangi bir makamın onayına bağlı olmayacağı düzenlenmiştir." [5]

"Ancak, bu kanun maddesine göre Bakanlık kanunun emredici hükümlerine aykırılık olup olmadığı açısından denetim yapılabilir. Bunun dışında, anonim şirketin kuruluşu ve esas sözleşme değişiklikleri herhangi bir makamın iznine tabi değildir." [6]

Bu kapsamda; şirketlerin mevzuata uygun hareket etmesini sağlamak, ortakların ve yatırımcıların haklarını korumak amacıyla yürütülen bu denetimler, ticari güvenliği artırarak ekonomik düzenin sürdürülebilirliğini desteklemektedir.

2.1. Bağımsız Denetim ve Denetim Kuruluşlarının Gözetimi ve Bağımsız Denetim Yönetmeliği Kapsamında Denetim Yetkisi

TTK m. 397'ye göre, bağımsız denetime tabi şirketlerin mali tabloları ve finansal raporları bağımsız denetimden geçmek zorundadır. Bu denetimler, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") ile Ticaret Bakanlığı tarafından denetlenmektedir. Denetim sonuçlarının gerçeği yansıtmaması halinde, Bakanlık tarafından idari yaptırımlar uygulanabilir.

"Bakanlığın Yönetmelik kapsamında yaptığı denetim, yalnızca TTK m.210'daki düzenlemeye uygunlukla sınırlı kalmamıştır. Yönetmelik, Bakanlığa şirket hesaplarını da denetleme yetkisi tanımıştır." [7]

"Ayrıca, Bakanlık tarafından yapılan denetimlerin sınırlarının aşılması, şirketlerin öngörülebilirlikten uzak bir denetim riskiyle karşı karşıya kalmasına ve ticari faaliyetlerin gereksiz yere kısıtlanmasına yol açabilir. Bu nedenle, yasal dayanağı olmayan bir denetim sonucunda uygulanacak yaptırımların geçerliliği tartışmalı olup, hukukun genel ilkelerine aykırı kabul edilebileceğine dair görüşler bulunmaktadır." [8]

Kanuna göre, şirketlerin denetimi özel denetçi atanarak da gerçekleştirilebilir ve bu yöntem TTK m.635 uyarınca limited şirketler için de geçerlidir. TTK m.438'e göre, pay sahipleri belirli durumların incelenmesi için genel kuruldan özel denetçi atanmasını talep edebilir. Talep kabul edilirse, her pay sahibi veya şirket mahkemeye başvurarak denetçi atanmasını isteyebilir (TTK m.438/2). Talep reddedilirse, en az sermayenin onda birine, halka açık şirketlerde ise yirmide birine veya toplam en az bir milyon TL değerinde paya sahip ortaklara mahkemeye başvurma hakkı tanınır (TTK m.439/1).

Başvuranlar, şirketin hukuka aykırı işlemlerini ikna edici şekilde ortaya koymalıdır (TTK m.439/2). Yaklaşık ispat yeterli olup, mahkeme gerekli görürse özel denetçi atayabilir ve bu karar kesindir (TTK m.440/1-2). Atanan denetçilerin hesap uzmanı veya bağımsız denetçi olması zo-

runlu değildir; işin niteliğine uygun uzmanlar görevlendirilebilir.

Bakanlar Kurulu kararıyla, bağımsız denetime tabi olmayan anonim şirketler ve 4572 sayılı Kanun kapsamındaki şirketlerin denetimi Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu'na çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmektedir. 28509 sayılı Bağımsız Denetim Yönetmeliği, denetim usulleri, denetçilerin nitelikleri, etik kurallar, görev ve yetkileri, seçimi, görevden alınması ve denetim raporlarının genel kurula sunulması gibi hususları kapsamaktadır.

Bağımsız Denetim Yönetmeliği uyarınca, ilgili şirketlerin faaliyetlerini yerinde inceleme yetkisine sahiptir. Bu kapsamda şirketlerin defter ve belgeleri incelenebilir, mali durumları analiz edilebilir ve gerektiğinde bağımsız denetim raporları talep edilebilir. Aynı zamanda yıllık mali tabloların gerçeği yansıtmadığı Ticaret Bakanlığı tarafından incelenebilir. Bu inceleme, muhasebe usullerine uygunluğu ve şeffaflığı sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Mevzuata aykırılıklar tespit edilirse, Bakanlık şirketlere idari para cezaları uygulayabilir, belirli faaliyetleri durdurabilir veya zorunlu düzeltmeler talep edebilir.

Sonuç olarak, Ticaret Bakanlığı, ticaret şirketlerinin hukuka uygun faaliyet göstermesini sağlamak amacıyla çeşitli denetim yetkilerine sahiptir. Şirketlerin mali tabloları, finansal raporları ve muhasebe kayıtları incelenerek şeffaflık ve güvenilirlik denetimi yapılmaktadır. Ayrıca, özel denetçi atanması, bağımsız denetim ve idari yaptırımlar gibi mekanizmalarla şirketlerin hukuka uygun hareket etmesi teşvik edilmektedir.

Mevzuata aykırı durumların tespit edilmesi halinde Bakanlık idari yaptırımlar uygulayabilir, gerekli düzeltmeleri talep edebilir ve bazı faaliyetleri durdurabilir. Böylece, şirket denetimi hem pay sahipleri hem de piyasa güvenliği açısından önemli bir mekanizma olarak işlev görmektedir.

3. Elektronik Ticaretin ve Haksız Uygulamaların Denetimi

3.1. Elektronik Ticaretin Denetimi

6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun madde 11 kapsamında, e-ticaret yapan şirketlerin faaliyetleri Ticaret Bakanlığı tarafından denetlenmektedir. Haksız ticari uygulamalar, tüketiciyi yanıltıcı reklamlar ve mesafeli satış

sözleşmelerine aykırılıklar Bakanlık tarafından incelenebilir. Bakanlık, Elektronik Ticaret Hizmet Sağlayıcıları ve Elektronik Ticaret Aracı Hizmet Sağlayıcıları faaliyetlerini düzenleme ve aracılık sözleşmelerinde yer alması gereken zorunlu unsurları belirleme yetkisine sahiptir.

Ayrıca, BTK'den sesli arama ve kısa mesaj yoluyla ticari elektronik ileti gönderen kişi ve şirketlerin bilgilerini talep edebilir.

Yönetmelik uyarınca Bakanlık, denetim yapma ve sonuçlarını açıklama yetkisine sahiptir. Denetimle görevlendirilen personel, her türlü bilgi, belge ve elektronik kaydı talep edip inceleyebilir. İlgililer, bu talepleri eksiksiz ve doğru şekilde karşılamakla yükümlüdür. Bu yetkiler sayesinde Bakanlık, e-ticaret ekosisteminde adil rekabeti sağlamak, tüketiciyi korumak ve piyasa düzenini denetlemek adına etkin bir rol oynamaktadır.

3.2. Haksız Rekabetin ve Tüketici Haklarının Denetimi

"Rekabet ihlalleri, haksız rekabet ve tüketici haklarının ihlali, farklı hukuki düzenlemelere tabi olup, denetim ve yaptırım süreçleri açısından çeşitli merciler tarafından incelenmektedir. Rekabet ihlalleri, piyasadaki rekabet ortamının bozulmasıyla ortaya çıkar."

Örneğin, işletmenin rakibi hakkında olumsuz algı yaratması haksız rekabet kapsamında değerlendirilirken, işletmelerin fiyat ve üretim miktarı gibi unsurlar üzerinden anlaşmaya varmaları veya piyasa hakimiyetini güçlendirmek amacıyla birleşmeleri rekabet ihlali olarak kabul edilir." [9]

"Bu bağlamda, Türk Ticaret Kanunu, ticari ahlak ve dürüst rekabet ilkelerini koruma amacını taşıırken, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun, piyasalardaki rekabetin devamlılığını sağlamaya yöneliktir."

Bu iki kavram arasındaki farklardan biri de başvuru mercileridir.

Haksız rekabet iddiaları Ticaret Mahkemeleri tarafından incelenir ve mahkeme kararlarına karşı Yargıtay'a başvurulabilirken, rekabet ihlalleri Rekabet ihlalleri Rekabet Kurumu tarafından değerlendirilir ve Rekabet Kurumu'nun aldığı kararlara karşı Danıştay nezdinde yargı yoluna gidilir." [10]

“Rekabet Kurumu, yalnızca 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (RKHK) kapsamında inceleme yapabilir ve Türk Ticaret Kanunu’ndaki (TTK) haksız rekabet düzenlemelerini uygulama yetkisine sahip değildir. Kurul, yetkisinin rekabeti engelleyici anlaşmalar, piyasa hakimiyetinin kötüye kullanılması ve birleşme/devralma işlemleriyle sınırlı olduğunu vurgulamıştır. Haksız rekabetle ilgili konular ise TTK kapsamında olup, bu tür uyuşmazlıklar ticaret mahkemeleri veya asliye hukuk mahkemelerinde görülmektedir. Rakipleri kötüleme, yanıltıcı bilgi verme, ticari sırları hukuka aykırı kullanma gibi fiiller haksız rekabet sayılmakta ve Rekabet Kurumu tarafından incelenmemektedir. Bu nedenle, RKHK kapsamına girmeyen haksız rekabet iddialarıyla ilgili başvuruların adli yargıya, Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri’ ne veya Ticaret Bakanlığı’na yapılması gerekecektir.” [11]

Öte yandan, 6502 sayılı Tüketicileri Korunması Hakkında Kanun uyarınca, haksız rekabet ve tüketici haklarının ihlali durumunda şirketlere idari para cezaları ve diğer yaptırımlar uygulanabilir. Örneğin etiket denetimleri Bakanlık, belediyeler ve ilgili odalar tarafından yürütülmektedir. 6502 sayılı Kanun’un 54/4. maddesi gereği, bu kurumlar denetim ve uygulamadan sorumludur. Belediyeler, tüketicilere sunulan mal ve hizmetlerde fiyat etiketi ve satıştan kaçınma gibi hususları inceleyebilir.

Satıcı ve sağlayıcılar, denetimlerde talep edilen bilgi ve belgeleri eksiksiz sunmak zorundadır. Mevzuata aykırılık tespit edilirse, tutanak ve belgeler Valiliğe (Ticaret İl Müdürlüğü) iletilir ve Bakanlık süreci yürütür. Denetimlerin hem re’sen hem de şikâyet üzerine yapılabilme imkânı bulunmaktadır. Sonuç olarak, rekabetin korunması, haksız rekabet ve tüketici hakları, farklı hukuki düzenlemelere tabi olup, ilgili denetim ve yaptırım süreçleri farklı merciler tarafından yürütülmektedir.

4. Şirket Faaliyetleri Konusu Bakımında Denetimler

“Ticari faaliyetlerin çoğalması ve çeşitli sektörlerin varlığı sebebiyle, farklı sektörde yer almak isteyen şirketler bakımından yeni düzenlemeler yapılmıştır. Şirketler kamu menfaatini de hizmet ettikleri göz önüne alındığında, bankacılık, sigortacılık, enerji piyasası vb. alanlarda faaliyet gösteren şirketlerin denetlenmesinin önemli olduğu anlaşılmıştır. Bakanlığın, ilgili şirketler kapsamında denetim yetkisi, şirket-

lerin faaliyetleri ile ilgili kanunlar ile sınırlıdır.” [12]

“Örneğin sigorta şirketleri, ekonomik hayatın kaçınılmaz kurumlarından biri olup sigortacılık faaliyetlerinden beklenen faydalanın ortaya çıkabilmesi için Bakanlığın denetimine tabi olması kaçınılmazdır. Sigortacılık Kanunu kapsamında sigorta şirketlerinin denetimi Bakanlık tarafından yapılmaktadır.” [13]

5. Denetim Sonuçları ve Uygulanan Yaptırımlar

Ticaret Bakanlığı’nın denetim süreçleri sonucunda şirketlere çeşitli yaptırımlar uygulanabilir. Bunlardan biri idari para cezalarıdır. Mevzuata aykırılık tespit edilen şirketlere yüksek tutarlarda para cezaları kesilebilir. Diğer yaptırım, faaliyet durdurmadır. Hukuka aykırı faaliyetlerin düzeltilmemesi halinde, belirli faaliyetlerin geçici olarak durdurulmasına karar verilebilir. Şirketin Tasfiyesi veya Kapatılması da diğer bir yaptırım olarak uygulanmaktadır. Ağır ihlaller tespit edilmesi halinde, şirketin tasfiyesine veya ticaret sicilinden silinmesine karar verilebilir.

Düzeltilici Önlemler, Özellikle tüketici hakları ve reklam düzenlemelerine aykırılık hallerinde, şirketlerin mevzuata uygun şekilde düzeltmeler yapması zorunlu tutulabilir. Bakanlığın denetimi sonucundan şirket varlığına son verilmesi en ağır yaptırım olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda TTK. m. 201/3, 353 ve 530 uyarınca Bakanlığın fesih davası açması açabilir.

6. Sonuç

Ticaret Bakanlığı, ekonomik düzenin korunması ve piyasalarda adil rekabetin sağlanması amacıyla geniş bir denetim yetkisine sahiptir. Bu denetimler, şirketlerin mevzuata uygun faaliyet göstermesini sağlamak, tüketicileri korumak ve piyasa düzenini teminat altına almak için yürütülmektedir.

Bakanlık, bağımsız denetime tabi olmayan şirketlerden e-ticaret platformlarına, fiyat etiketlerinden haksız ticari uygulamalara kadar geniş bir alanda incelemeler yapar. Denetimler hem re’sen hem de şikâyet üzerine gerçekleştirilebilir ve aykırılık tespit edilmesi halinde idari yaptırımlar uygulanır. Böylece, Bakanlık hem şirketlerin hukuka uygun faaliyet göstermesini teşvik etmekte hem de tüketicinin korunmasına yönelik etkin bir gözetim mekanizması oluşturmaktadır.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Gülçin Kırcı](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Doç. Dr. ASLANOĞLU, Suphi Doç., Ve BULUT Erdem, ‘Türkiye’de Bağımsız Denetim ve Yeni Türk Ticaret Kanunu’, Gümrük ve Ticaret Dergisi, Yıl 2013, Sayı 1
2. Ticaret Şirketlerinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca Denetlemesi Hakkında Yönetmelik madde 5.
3. Prof. Dr. Tekin MEMİŞ, ‘Şirketler Hukukunda Denetim’, Yıl 2012, Sayı 3-4
4. Prof. Dr. Tekin MEMİŞ, ‘Şirketler Hukukunda Denetim’, Yıl 2012, Sayı 3-4
5. Prof. Dr. Tekin MEMİŞ, ‘Şirketler Hukukunda Denetim’, Yıl 2012, Sayı 3-4
6. Gökçe, Selman Yavuz, ‘Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Ticaret Şirketleri Denetim Yetkisi ve Sonuçları’, 2016, sayfa 139
7. Doç. Dr. Suphi ASLANOĞLU ve Erdem BULUT, ‘Türkiye’de Bağımsız Denetim ve Yeni Türk Ticaret Kanunu’, Gümrük ve Ticaret Dergisi, Yıl 2013, Sayı 1
8. Doç. Dr. Suphi ASLANOĞLU ve Erdem BULUT, ‘Türkiye’de Bağımsız Denetim ve Yeni Türk Ticaret Kanunu’, Gümrük ve Ticaret Dergisi, Yıl 2013, Sayı 1
9. Av. Ballı Mehmet, ‘Türk Ticaret Kanunu’na Göre Haksız Rekabet’, Gümrük ve Ticaret Dergisi, 2015, 5
10. Av. Ballı Mehmet, ‘Türk Ticaret Kanunu’na Göre Haksız Rekabet’, Gümrük ve Ticaret Dergisi, 2015, 5
11. Güner, Mehmet Yavuz, ‘Rekabet Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku İlişkisi’, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezi Serisi, 2021, Sayı 184
12. Gökçe, Selman Yavuz, ‘Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Ticaret Şirketleri Denetim Yetkisi ve Sonuçları’, 2016, sayfa 93
13. Gökçe, Selman Yavuz, ‘Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Ticaret Şirketleri Denetim Yetkisi ve Sonuçları’, 2016, sayfa 93

ADAT FAİZİ UYGULAMASI VE ADATLANDIRMA

“Adat yöntemiyle faiz hesabı yani adatlandırma, işletmelerin mali işlemlerinin vergisel açıdan denetlenmesinde, özellikle kasa hesabı hareketleri ile kasada tutulan paranın miktarı ve işletmenin ilişkili olduğu kişiler ve işletmelerle olan cari hesap hareketleri ile para transferleri, özellikle incelenmekte ve bu işlemlerde işletme kaynaklarının kayıt dışı bir ortamda değerlendirildiği ya da kayıtlı olsa dahi emsaline nazaran düşük bir fiyat veya faizden değerlendirildiği, kullandırıldığı vb. durumlar tespit edildiğinde, söz konusu kaybin işletme kayıtlarına gelir olarak intikalinin sağlanması ve bu yolla vergi matrahına dahil edilerek, vergi kaybının telafi edilmesinde uygulanan bir yöntemdir.” [1]

Şirketin ortaklardan olan alacaklarına adet faizi hesaplanması ve hesaplanan adet faizi üzerinden, finansman hizmeti olmasından dolayı şirketin alacaklı olduğu ortak adına fatura düzenlenmesi ve bu faturada genel katma değer vergisi oranının uygulanması gerekmektedir. [2]

1- Kasa Hesabındaki Fazla veya Eksik Bakiye ve Adat Uygulaması

Kasa hesabı, işletmelerin mali kayıtlarında önemli bir yer tutmakla birlikte, vergi matrahının aşındırılması ve haksız vergi avantajı sağlanması amacıyla kötüye kullanılacak hesaplardan biridir. Uygulamada en sık karşılaşılan durumlardan biri, işletmelerin faaliyet hacmi ve olağan nakit akışlarına kıyasla kasada bulunması gereken nakit miktarından daha fazlasını kayıtlarda göstermesi ancak fiilen bu tutarın kasada bulunmamasıdır. Bu yöntemle işletme dışı kaynaklar işletme kayıtları haricinde değerlendirilmekte ve vergisel yükümlülükler ihlal edilmektedir.

Bu tür durumlarda, örtülü kazanç dağıtımı yapıldığının tespiti halinde mükellefler hakkında Vergi Usul Kanunu (VUK) ve Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK) çerçevesinde cezalı tarhiyat uygulanması mümkündür. Zira 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 18. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca her tacir, ticari faaliyetlerini basiretli bir iş insanı gibi yürütmekle yükümlüdür. Bu ilke gereğince, işletmelerin gelir elde etmeye yönelik hareket etmesi ve sahip oldukları nakdi atıl bırakmadan finansal getirisi olacak şekilde değerlendirmesi beklenmektedir.

Ekonomik koşullar çerçevesinde, ticari hayatta yüksek miktarda nakdin kasada atıl olarak tutulması, iktisadi ve ticari gerekliliklere aykırıdır. Zira atıl bırakılan nakit, enflasyonist ortamlarda değer kaybına uğrayarak işletmenin kârlılığını olumsuz etkileyebileceği gibi, alternatif yatırım araçları (örneğin, döviz, repo, vadeli mevduat, yatırım fonları, tahvil gibi finansal enstrümanlar) ile değerlendirilmeyen bir fon, işletme açısından fırsat maliyeti yaratmaktadır. VUK'un 3. maddesi uyarınca, ekonomik ve ticari gerekliliklere uygun olmayan işlemler, vergi denetimleri kapsamında dikkate alınarak eleştiri konusu edilebilmektedir.

Bununla birlikte, işletmelerin mali işlemleri ve nakit hareketleri Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 11, 12 ve 13. maddeleri kapsamında örtülü sermaye veya transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı olarak değerlendirilebileceğinden, bu tür işlemler için adet yöntemiyle faiz hesaplaması yapılmak suretiyle vergilendirme yoluna gidilmektedir.

2- Ortaklar Cari Hesabı ve Vergisel Yükümlülükler

İşletmelerin ortaklar cari hesabındaki borç bakiyeleri, çoğunlukla işletme tarafından ortaklara yapılan para transferlerinden kaynaklanmaktadır. Özellikle dönem sonu işlemleri ve vergiye tabi kazancın tespiti aşamasında, işletmelerin kasa hesabı ve ortaklar cari hesabı dikkatle incelenmelidir. Ortaklar cari hesabında borç bakiyesi

oluşmasına yol açan temel sebepler aşağıda sıralanmaktadır:

a. Belgelendirilemeyen Giderler: İşletme tarafından yapılan harcamaların belgeye dayandırılmaması sonucu, ortaklar cari hesabı veya kasa hesabında kaydi fazlalık oluşması.

b. Eksik Bordro Kaydı: Bordrolarda kayıtlı ücretlerin, fiilen ödenen tutardan düşük gösterilmesi nedeniyle muhasebe kayıtlarında dengesizlik meydana gelmesi.

c. Kambiyo Mevzuatından Kaynaklı Kur Farkları: Yurtdışında bırakılan ihracat bedellerinin tahsilinde yaşanan gecikmeler veya tahsil edilememesi durumunda, kur farklarının muhasebeleştirilmesi.

ç. Ortak ve Yakınlarının Harcamaları: Ortakların kişisel harcamalarının veya aile bireyleri adına yapılan harcamaların işletme kaynaklarından karşılanması.

d. Usulsüz Kâr Payı Çekimleri: Kâr dağıtım prosedürüne uyulmaksızın yapılan kâr payı çekimleri.

e. Faturasız Mal ve Hizmet Alımları: Belgesiz alımların muhasebeleştirilmesi amacıyla ortaklar cari hesabına veya kasa hesabına kaydedilmesi.

f. Yapılmış Gibi Gösterilen Tahsilatlar: Yurtiçinde mal ve hizmet satışlarından doğan alacakların fiilen tahsil edilmemesine rağmen yapılmış gibi gösterilmesi.

g. İhracat Bedellerinin Yurt Dışında Ortaklara Ödenmesi: İhracat gelirlerinin Türkiye'ye getirilmek yerine yurt dışındaki ortaklara aktarılması.

h. Sermaye Artırımının Muhasebeleştirilmesi: Sermaye artırımı sırasında ortaklar cari hesabı borçlandırılarak sermayenin bu hesaba aktarılması ve ödenmiş gibi gösterilmesi.

Bu tür muhasebe işlemleri genellikle işletmenin ortaklar cari hesabına kaydedilmekte veya kasa hesabından resmî çıkış gösterilemediği için fiili olmayan bir nakit varlığı oluşturulmaktadır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca, sermaye şirketlerinin ortaklarına borç para vermesi belirli koşullar sağlandığında "transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtım" olarak değerlendirilmektedir. İşletme bilançosunda;

- 131 Ortaklardan Alacaklar Hesabı borç bakiyesi verdiğinde,

- 331 Ortaklara Borçlar Hesabı alacak bakiyesi verdiğinde,

işletme kaynaklarının ortaklara kullanıldığı yorumlanmaktadır. Tüzel kişiliğe sahip olan işletmelerin ekonomik ve ticari prensiplere uygun hareket etmesi gerektiğinden, işletme kaynaklarının ortaklara karşılıksız tahsis edilmesi hukuka ve muhasebe ilkelerine aykırıdır.

Bu işlemler finansman hizmeti niteliğinde olduğundan, ortaklar cari hesabının borç bakiyesi üzerinden adatlandırma yöntemi ile faiz hesaplanması gerekmektedir.

Hesaplanan faiz, işletmenin Kurumlar Vergisi Beyannamesine gelir olarak eklenmelidir.

3- KDV Yükümlülüğü ve Adat Faizinin Vergisel Niteliği

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu uyarınca, ortaklara kullanılan borç tutarları üzerinden hesaplanan faiz bir finansman hizmeti niteliği taşıdığından KDV'ye tabidir.

Bu kapsamda, adatlandırma yoluyla hesaplanan faiz tutarı üzerinden genel oranlı KDV hesaplanmalı ve ilgili dönemde beyan edilmelidir. Ortaklar cari hesabına ilişkin işlemler, gerek muhasebe kuralları gerek-

se vergi mevzuatı açısından dikkatle yönetilmelidir.

Vergi idaresi tarafından yapılan incelemelerde, ortaklar cari hesabının borç bakiyesinin uzun süreli ve yüksek tutarlı olması halinde transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtım iddiası gündeme gelebilecektir.

Bu nedenle işletmelerin, tüzel kişilik ve ticari gereklilikler doğrultusunda hareket ederek, ortaklarla olan mali işlemlerini finansal düzenlemelere uygun şekilde gerçekleştirmesi büyük önem taşımaktadır.

4- Adatlandırma ve Vergi Hukukunda Eşit İşlem İlkesi

Eşitlik ilkesi, vergisel açıdan eşit koşulları taşıyan durumların ve eşit koşullarda bulunan kişilerin eşit biçimde vergilendirilmesidir.

Vergilemede eşitlik mükelleflerin, vergi ödeme mali güçleri ölçütüne göre eşit biçimde vergilendirilmeleri anlamına gelir.

Vergilemenin eşitlik ilkesine göre herhangi bir vergiyi ödemekle yükümlü olan ve vergisel bakımından eşit durumlarda bulunan kişiler, aynı uygulamaya tabi olmalıdır. [3]

Bu ilke, temelini eşitlik ilkesini düzenleyen Anayasa'nın 10. maddesinden almaktadır.

Bu kapsamda, işletme tarafından ortaklara kullanılan borçların vergisel etkilerinin eşit ve adil bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ortaklara sağlanan finansman imkânlarının, şirketin tüm pay sahiplerine eşit koşullarda uygulanması ve vergisel açıdan ayrımcılığa neden olmaması esastır.

Adatlandırma yöntemiyle hesaplanan faizlerin ve ilgili vergi yükümlülüklerinin, tüm ortaklar için objektif ve şeffaf bir şekilde uygulanması gerekir.

Aksi takdirde, ortaklar arasında haksız vergi yükü oluşabilir ve bazı ortakların örtülü kazanç elde etmesi sebebiyle şirket yönetimi hukuki sorumluluk altına girebilir.

Bu nedenle, şirketin ortaklarına sağladığı finansman olanaklarının, vergisel düzenlemeler çerçevesinde tüm ortaklara eşit şartlarda uygulanması ve vergi idaresinin

olası denetimlerine karşı sağlam bir muhasebe altyapısı oluşturulması büyük önem arz etmektedir.

Bu bağlamda, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Eşit işlem ilkesi" başlıklı 357. maddesi uyarınca da, anonim şirketlerde pay sahipleri arasında eşit işlem ilkesi gözetilmelidir.

Bu ilke gereği, ortaklara sağlanan finansman olanaklarının da eşit ve adil şekilde dağıtılması zorunludur.

Adatlandırma sürecinde, tüm ortaklara eşit şartlarda faiz hesaplanması ve uygulanması, hukuki ve vergisel risklerin önlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Aksi halde, belirli ortaklara sağlanan avantajlar, şirketin diğer ortaklarına karşı eşitliğe aykırı bir durum yaratabilir ve şirket yönetiminin hukuki sorumluluğunu da artırabilir.

Dolayısıyla, adatlandırma işlemleri gerçekleştirilirken hem TTK 357 hem de vergisel yükümlülükler dikkate alınmalı, tüm ortaklara eşit işlem ilkesi çerçevesinde faiz tahakkuku sağlanmalıdır.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Feyza Bilgiç](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Adat Yöntemiyle Faiz Hesaplamaları ve Muhasebe Kayıtları, Ahmet Korkmaz
2. Gelir İdaresi Başkanlığı, Kocaeli Vergi Dairesi Başkanlığı, 20.06.2013 Tarih Ve 70280967-105[323-2012/12]-111 Sayılı Özelge
3. Gökçay, Ş. E. (2018). Vergi Hukukunda Ekonomik Yaklaşım İlkesinin Kapsamı, Niteliği ve Sınırları. On İki Levha Yayıncılık

REKABET KURULU'NUN ENDÜSTRİYEL ENZİM SEKTÖRÜNE İLİŞKİN GÜNCEL BİR KARARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Giriş

Rekabet Kurulu'nun 28.03.2024 tarihli ve 24-15/313-128 sayılı kararı, incelemeye tabi tutulan teşebbüs, endüstriyel enzim pazarındaki hakim durumunu güçlendirmeye ve rakip firmaları dışlayıcı uygulamalarda bulunduğu iddiaları kapsamında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddeleri çerçevesinde, nihai karar verilmeden önce geçici tedbir uygulaması yapıp yapılmayacağına ilişkin değerlendirmeler hakkındadır.

Bu karar, rekabetin korunması kapsamında, sektör dinamikleri ve pazar yapısına etkileri bakımından dikkat çekicidir.

Geçici tedbire ilişkin değerlendirmelerin yer aldığı işbu kararda, özellikle sadakat indirimleri, paket satış uygulamaları ve uzun süreli sözleşmeler yoluyla rakip teşebbüslerin dışlanması ve hakim durum kavramları dikkat çekmektedir.

2. Karar Kapsamında Öne Çıkan Rekabet Hukuku Müesseseleri

Kararda, incelemeye tabi teşebbüsün alıcılara sağladığı indirim uygulamaları ve paket satış uygulamaları kapsamında rakip teşebbüslerin müşteri kanalına ulaşmalarına ilişkin değerlendirmeler yapılmış olup ele alınan Teşebbüs davranışlarının değerlendirilmesinde özellikle aşağıdaki rekabet hukuku müesseseleri ön plana çıkmaktadır:

a. Hâkim Durum ve Kötüye Kullanımı (m.6): Kararda, pazar payı değerlendirmeleri ve sektördeki rekabet yapısı değerlendirilmiştir.

b. Sadakat İndirimleri ve Paket Satışlar: Kararda, indirim sistemlerinin rekabet üzerindeki etkileri, özellikle sadakat indirimlerinin rakip teşebbüsler üzerindeki dışlayıcı etkisi değerlendirilmiştir.

c. Geçici Tedbir Uygulaması (m.9/4): Geçici tedbir kararlarının alınma şartları ve bu kararın sektörel etkileri değerlendirilmiştir.

2.1. Hâkim Durum ve Kötüye Kullanımı (m.6)

4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi;

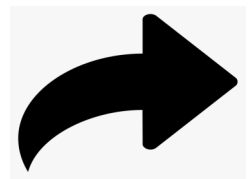
"Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hakim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır.

Kötüye kullanma halleri özellikle şunlardır:

a. *Ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler,*

- b. *Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması,*
- c. *Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi,*
- d. *Belirli bir piyasadaki hakimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler,*
- e. *Tüketicinin zararına olarak üretimin, pazarlamanın ya da teknik gelişmenin kısıtlanması."*

şeklinde düzenlenmiştir.

Kararda yapılan değerlendirmeler kapsamında, incelemeye tabi tutulan teşebbüsün endüstriyel enzim pazarında önemli bir pazar gücüne sahip olduğu Karar'da bahsedilen enzim bakımından fiili münhasırlık düzeyinde bir hakimiyeti olduğu tespit edilmiştir.

"... NOVO'nun, un ve fırıncılık sektörü için "must stock" ürün olarak kabul edilen fungal alfa amilaz enzimi de dâhil olmak üzere bu sektördeki nihai ürünlerin üretilmesi için kullanılan enzim çeşitlerinin tamamını ürettiği anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda NOVO'nun ürün portföyündeki çeşitliliği, finansal gücü ve marka bilinirliği dikkate alındığında, teşebbüsün genel olarak endüstriyel enzimler, özel olarak un ve fırıncılık enzimleri bakımından güçlü bir konumda bulunduğu, fungal alfa amilaz enzimi pazarında ise kuvvetle muhtemel hâkim durumda olduğu değerlendirilmektedir." [1]

Kararda belirtildiği üzere, incelemeye tabi teşebbüsün çeşitli enzim türlerinin sağlayıcısı olması ve fungal alfa amilaz enziminin "must stock" ürün niteliğinde olması, pazar gücünün varlığına işaret etmektedir.

Hâkim durumun tespiti için pazar payı analizleri, rakiplerin pazardaki yönelimleri ve pazarın yapısal özellikleri dikkate alınmış; ayrıca ilgili pazar tanımında talep ikamesi ve arz esnekliği analizleri uygulanmıştır.

2.2. Sadakat İndirimleri ve Paket Satışlar

Kurul, incelemeye tabi tutulan teşebbüsün yüksek miktarda alım yapan müşterilere kişiselleştirilmiş sadakat indirimleri sunduğunu ve bu indirimleri diğer enzim türleriyle birlikte paket halinde uyguladığını tespit etmiştir.

"Dolayısıyla uygulanan indirim sistemi ile NOVO'nun müşterilerini alım miktarlarına göre kategorilere ayırdığı, yüksek miktarda alım yapan müşterilere alım hedefi ve içeriği farklı olan ve geriye dönük tüm alımları için geçerli olacak şekilde kişiselleştirilmiş indirimler uyguladığı, bu sayede müşterilerin NOVO'ya olan sadakatinin artırılmaya çalışıldığı ve NOVO'nun sahip olduğu geniş ürün portföyünü ve pazar gücünü kullanarak uygulamış olduğu indirimlerin fiili münhasırlık yaratarak rakiplerin yeterli müşteri kanalına ulaşmasını engellemeye çalıştığı değerlendirilmektedir."

Bu durum, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde belirtilen dışlayıcı davranış kapsamında değerlendirilmektedir.

Sadakat indirimleri, müşterileri tek bir sağlayıcıya bağımlı hale getirerek rakip firmaların pazara girişini zorlaştırmakta ve pazar dinamiklerini bozarak rekabeti sınırlamaktadır.

2.3. Geçici Tedbir Uygulaması (m.9/4)

"Kurul, nihai karara kadar ciddi ve telafi olunamayacak zararların ortaya çıkma ihtimalinin bulunduğu durumlarda, ihlalden önceki durumu koruyucu nitelikte ve nihai kararın kapsamını aşmayacak şekilde geçici tedbirler alabilir."

İşbu hüküm, ciddi ve telafisi güç zararların önlenmesi amacıyla ihlalden önceki durumu koruyucu tedbirler alınmasına olanak tanımaktadır.

Kurul, incelemeye tabi tutulan teşebbüsün, başvuru teşebbüs tarafından talep edilen geçici tedbir talepleri olan "tüm indirim sistemlerinin kaldırılması, uygulanan sözleşmelerin altı ay ile sınırlandırılması" taleplerini, "hakim durumun kötüye kullanıldığına yönelik şüphe" nin kararda bahsedilen enzim ile sınırlı tutulması yönünde karar vermiştir. Rekabet Kurulu'nun Yemek Sepeti (15-42/690-259) kararlarında da benzer gerekçelerle desteklenmiştir.

3. Sonuç

İncelemeye tabi teşebbüs, endüstriyel enzim pazarında uyguladığı kişiselleştirilmiş sadakat yaratıcı indirimleri ile paket satış stratejileri sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde düzenlenen hâkim durumu kötüye kullanma yasağı kapsamında değerlendirilmiştir.

Rekabet Kurulu, geçici tedbir kararında ihlal şüphesini güçlendiren delilleri dikkate almış ve pazardaki rekabetin korunması amacıyla söz konusu indirimlerin karara konu enzim bakımından geçici olarak durdurulmasına karar vermiştir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Büşra Çebi Doğan](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. <https://www.rekabet.gov.tr/Karar?karaId=592426a3-6379-4313-9e28-119907b3b6d7>

**SADAKAT İNDİRİMLERİ,
MÜŞTERİLERİ TEK BİR
SAĞLAYICIYA BAĞIMLI
HALE GETİREREK RAKİP
FİRMALARIN PAZARA
GİRİŞİNİ ZORLAŞTIR-
MAKTA VE PAZAR DİNA-
MİKLERİNİ BOZARAK
REKABETİ SINIRLAMAK-
TADIR.**

“İŞLETMENİN MUHASEBESİYLE İLGİLİ OLMAYAN TİCARİ DEFTERLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TUTULMASI HAKKINDA TEBLİĞ” RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANDI!

14 Şubat 2025 tarihinde “İşletmenin Muhasebesiyle İlgili Olmayan Ticari Defterlerin Elektronik Ortamda Tutulması Hakkında Tebliğ” Resmî Gazete ’de yayımlandı. 1 Temmuz 2025 itibariyle, Türkiye’de ticaret şirketlerinin muhasebesiyle ilgili olmayan bazı ticari defterlerini elektronik ortamda tutmaları zorunlu hale gelecek.

Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan yeni tebliğe göre, pay defteri, yönetim kurulu karar defteri, müdürler kurulu karar defteri ve genel kurul toplantı ve müzakere defteri gibi ticari defterlerin elektronik ortamda tutulması gerekecek. Yeni düzenleme, özellikle ticaret siciline tescil edilen şirketlerin defterlerini dijital ortamda oluşturmaya ve saklamaya olanak sağlayacak.

Elektronik ortamda tutulacak defterlerin, açılış ve kapanış onayları gibi geleneksel fiziki defter prosedürlerine gerek olmadan, dijital ortamda güvenli bir şekilde muhafaza edileceği belirtiliyor.

Bu düzenleme, elektronik defter sisteminin kullanımını zorunlu kılmakla beraber, şirketler açısından idari yüklerin azaltılmasını ve ticari süreçlerin dijitalleşmesini sağlamayı hedefler. Elektronik defterler, Bakanlık tarafından belirlenen güvenlik ve gizlilik standartlarına uygun olarak saklanır ve yalnızca yetkilendirilen kişilerce erişilebilir.

Tebliğin uygulanması sırasında oluşabilecek sorumluluklar ise şirketin yönetim organlarına yüklenmiştir. Elektronik ortamda oluşturulan defterlerin doğruluğu ve içeriklerinin uygunluğuna dair herhangi bir sorumluluk Bakanlığa ait olmayıp, bu sorumluluk şirket yönetimi tarafından üstlenilir.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/02/20250214-7.htm>

YARGITAY 7. HUKUK DAİRESİ’NİN KANUN YARARINA BOZMA KARARI RESMÎ GAZETEDE YAYIMLANDI!

15.02.2025 tarihli 32814 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yargıtay 7. Hukuk Dairesi’nin 2024/4108 E. 2024/5180 K. sayılı 21.11.2024 tarihli kararı ile kanun yararına bozma kararı verilmiştir.

Bursa 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 2014/856 E. 2019/323 K. sayılı kararı ile, taraflar arasındaki mirasçılık belgesinin iptali ve yeni mirasçılık belgesi verilmesi talepli davanın kabulüne karar vermiştir.

Uyuşmazlık sebebi ise davalı yanın murisin öz çocuğu olmaması, tarafların annesi davalıya yana hamile iken muris ile evlendiği ve evliliklerinden 2 yıl sonra davalıyı nüfusa kaydettirmesi dolayısı ile davalı yan murisin öz çocuğu olmadığı için veraset ilamını iptali ile yeniden veraset ilamı tanzimidir.

İşbu dava sonucu yerel mahkeme davanın kabulüne karar vermiş olup tarafların kararı istinaf etmemesi neticesinde 03.05.2019 tarihinde karar kesinleşmiştir. Adalet Bakanlığı işbu kararın kanun yararına temyizden incelenmesi talep etmiştir.

Adalet Bakanlığı temyiz dilekçesinde; Mahkemece, davanın hangi gerekçe ile kabul edildiğine karar verildiği gerekçe kısmında açıklanmadan ve mevcut nüfus kayıt örneğine göre davalının mirasbırakanın çocuğu olduğu, soybağının reddine ilişkin davanın Bursa 1. Aile Mahkemesinin 17.07.2014 tarih ve Esas: 2014/259, Karar: 2014/715 sayılı kararı ile reddedilerek kesinleştiği dikkate alınarak davanın reddine karar verilmesi gerektiği halde yazılı şekilde karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı bulunduğunu, Dairemizin 04.03.2024 tarih ve Esas: 2022/7305, Karar: 2024/1309 sayılı ilâmının da benzer mahiyette olduğunu belirterek anılan kararın kanun yararına temyizden incelenmesini istemiştir.

Yargıtay ise yapılan inceleme sonucunda, her ne kadar davalı yan murisin öz babası olmadığını kabul etmiş ise de Bursa 1. Aile Mahkemesinin 17.07.2014 tarih ve 2014/259 Esas 2014/715 Karar sayılı hükmü ile davalı yönünden nesebin reddi istemine ilişkin dava reddedilmiş olduğundan ve halen mer'i nüfus kayıtlarına göre de davalı yan, murisin alt soyu olarak bulunduğu davalının kabul beyanına değer verilerek Bursa 5. Sulh Hukuk Mahkemesinin 1992/168 Esas, 1992/133 Karar sayılı mirasçılık belgesinin iptaline karar verilmesi doğru görülmemiş, hükmün bu nedenle kanun yararına bozulmasına karar verilmiştir.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/02/20250215-13.pdf>

6098 SAYILI TÜRK BORÇLAR KANUNU'NUN 316. MADDESİ UYARINCA KONUT VE ÇATILI İŞYERİ KİRALARI BAKIMINDAN AKDE AYKIRILIK SEBEBİYLE TAHLİYE DAVASI

1. Giriş

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun ("TBK") 316. maddesi, "Özenle kullanma ve komşulara saygı gösterme borcu" başlıklı olup kiracının, kiralananı sözleşmeye uygun olarak özenle kullanması, kiralananın bulunduğu taşınmazda oturan kişiler ile komşulara gerekli saygıyı gösterme yükümlülüğünü düzenlemektedir.

TBK'nin 316. maddesinin ikinci fıkrasında kiracının özenle kullanma ve komşulara saygı gösterme borcuna aykırı hareket edilmesi halinde, kiraya verenin; konut ve çatılı işyeri kiralalarında kiracıya en az 30 gün vererek aykırılığın giderilmesi, aksi takdirde sözleşmenin feshedileceği konusunda yazılı ihtarında bulunacağı düzenleme altına alınmıştır. Konut ve çatılı işyeri kiraları dışındaki kira ilişkilerinde ise, kiraya veren, kiracıya önceden bir ihtarında bulunmaksızın, yazılı bir bildirimle sözleşmeyi hemen feshetme hakkına sahiptir.

TBK m.316/3 uyarınca; konut ve çatılı işyeri kiralalarında, kiracının kiralananı kasten ağır bir zarar vermesi, kiracıya verilecek sürenin yararsız olduğunun anlaşılması veya kiracının bu yükümlülüğe aykırı davranışının kiraya veren veya aynı taşınmazda oturan kişiler ile komşular bakımından çekilmez olması durumlarında kiraya veren, yazılı bir bildirimle sözleşmeyi hemen feshetme hakkına sahiptir.

Bu doğrultuda TBK kapsamında kiracının borçlarından biri, kiralananı sözleşmeye uygun şekilde kullanma ve komşulara saygı göstermedir. TBK m. 316, kiracının bu borcunu ihlal etmesi durumunda uygulanabilecek yaptırımları düzenlemektedir.

2. Kiracının Kiralananı Sözleşmeye Uygun Olarak Özenle Kullanması ve Komşulara Saygı Gösterme Borcu

TBK m.316 uyarınca kiracı, kiralananı sözleşmeye, amacına ve niteliğine uygun bir şekilde kullanmalıdır. Kiracı, kiralananı zarar verecek, yapısal bütünlüğünü bozacak ya da kullanım ömrünü azaltacak davranışlardan kaçınmakla yükümlüdür. Bu yükümlüğe aykırı hareket edilmesi halinde kiraya veren, kiracıya aykırılığın en az 30 günde giderilmesi aksi halde sözleşmenin feshedileceği ihtarında bulunabilir. Taraflar arasında akdedilen kira sözleşmesinde, kiralananın hangi amaç için kullanılacağı düzenlenebilmektedir. Burada bahsedilen kiralananın hangi amaç için kullanılacağı hususu, konut ve işyeri ayrımı bakımından önem arz etmektedir. Yani kira sözleşmesinde, konut niteliğine sahip taşınmazın yalnızca mesken olarak kullanılacağı hüküm altına alınabilmektedir.

Buna ek olarak kullanım hakkına ilişkin de sınırlamalar söz konusu olabilmektedir. Kiralananda yürütülecek ticari faaliyete ilişkin sınırlamalar buna örnektir.

Kiralananın hangi amaç ile kullanılacağı hususunun belirlenmesinde, öncelikle kira sözleşmesine bakılmaktadır, eğer kira sözleşmesinde buna ilişkin hüküm bulunmamasıysa olağan kullanım amacı gözetilecektir. Olağan kullanım amacı ise kiralananın niteliğine ve yerel adete göre belirlenecektir. [1] Örneğin alışveriş merkezinde yer alan kiralananın konut olarak kullanılması yerel adete aykırılık teşkil edecektir.

Yani, kullanım amacına aykırı hareket edilmesi, sözleşmeye aykırı hareket edilmesi anlamına gelecektir.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin; 2018/6432 E., 2018/11200 K. sayılı, 07.11.2018 tarihli kararında;

"Sözleşmede kiralananın kullanım şekli kafeterya olarak belirlenmiştir. Kiraya veren kiralananı sadece kafeterya olarak kullanılmasına için kiraya verdiği için, onun rızasına aykırı her kullanma, akde aykırı bir kullanmadır. Bu kullanımın kiralananı zarar verip vermemesi önemli değildir." [2]

şeklinde hüküm tesis edilmiştir. Yargıtay bu kararında kira sözleşmesindeki kullanım şekline aykırı kullanımın akde aykırılık teşkil ettiğine hükmetmiştir. Ayrıca kullanım amacına aykırı kullanımın, akde aykırılık bakımından değerlendirilmesinde kiralananı zarar verip vermediğinin de önemi bulunmadığı belirtilmiştir.

"Kiracının kiralananı kullanması halinde, kiracı; kiralananı özüne ve sözleşmede öngörülen kullanım amacına uygun kullanmalıdır. Aksi takdirde kiralananı sözleşmeye uygun kullanma borcuna aykırı davranmış olur." [3]

"Kiracının önemli borçlarından biri de, kiralananı kira sözleşmesinde öngörülen tahsis amacına uygun kullanmaktır. Örneğin konut olarak kiralanan yerin işyeri olarak kullanılması tahsis amacına uygun kullanma yükümlülüğüne aykırı olur." [4]

Bu doğrultuda kira sözleşmesinde taşınmazın konut olarak kiralandığının hüküm altına alınmasına karşın kiracının kiralananı konut olarak kullanmaması, taşınmazda ticari faaliyette bulunması sözleşmeye aykırılık teşkil edecektir.

Yine kira sözleşmesinde taşınmazın hangi amaçla kiralandığı belirtilmese dahi, konut niteliğindeki taşınmazda ticari faaliyette bulunulması yerel adet gereği akde aykırılık sonucunu ortaya koyacaktır.

Ayrıca kiracı, kiralananın kullanım amacına uygun kullanma borcunun yanı sıra kiralananı özenle kullanma borcuna da uymakla yükümlüdür.

Kiracının, kiraya verenin rızası olmaksızın kiralananı kalıcı değişiklikler yapması özen borcuna aykırılığı oluşturacaktır. Yine, kiracının kiralananı yıpratıcı şekilde kullanması da özen borcuna aykırılık teşkil edecektir.

TBK m.316/1'de kiracıya, komşulara gerekli saygıyı gösterme yükümlülüğü getirilmiştir. Kiracının komşulara gerekli saygıyı gösterme yükümlülüğüne aykırı hareket etmesi halinde kiraya veren tarafından kira sözleşmesinin feshi gündeme gelecektir.

3. Kiracının Kiralanana Sözleşmeye Uygun Olarak Özenle Kullanması ve Komşulara Saygı Gösterme Borcuna Aykırı Hareket Etmesi

Kiracının TBK m.316 kapsamındaki borçlarına aykırı hareket etmesi halinde, kiraya veren tarafından kiraya veren konut ve çatılı işyeri kirasında, en az otuz gün süre vererek, aykırılığın giderilmesi, aksi takdirde sözleşmeyi feshedeceği konusunda yazılı bir ihtarında bulunmalıdır.

Maddede düzenlenen sürelerle ilişkin hükümler nispi emredici nitelikte olup kiracıya verilmesi gereken süreler uzatılabilir. Ancak kiraya veren lehine, ihtar çekme ve süre verme yükümlülüklerinin kaldırılması, sürenin kısaltılması gibi düzenlemeler geçersiz olacaktır. [5]

Zira Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 15.01.2018 tarihli, 2017/8658 E., 2018/173 K. sayılı kararında;

"Davacı kiraya veren tarafından gönderilen 20/07/2015 tarihli ihtarname ile; kiralananın üçüncü kişi tarafından kullanılmasının akde aykırılık teşkil ettiği belirtilerek ihtarnamenin tebliğinden itibaren 15 gün içinde akde aykırılığın giderilmesi istenilmiştir. Dava konusu kiralanan çatılı işyeri niteliğinde olduğundan davacı tarafından yukarıda açıklanan esaslar çerçevesinde, davalıya en az 30 gün süreli ihtar gönderilmesi gerekirken 15 gün süre verilmesi doğru değildir. Bu nedenle davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir." [6] şeklinde hüküm kurulmuştur.

Bu doğrultuda kiracıya gönderilecek olan yazılı ihtarında, çatılı işyeri ve konut kiralari bakımından en az 30 gün süre verilmelidir ve kiracıya akde aykırılığın giderilmediği takdirde kira sözleşmesinin feshedileceği bildirilmelidir.

TBK m.316/3'te konut ve çatılı işyeri kirasında, kiracının kiralanan kasten ağır bir zarar vermesi, kiracıya verilecek sürenin yararsız olacağına anlaşılması veya kiracının bu yükümlülüğe aykırı davranışının kiraya veren veya aynı taşınmazda oturan kişiler ile komşular bakımından çekilmez olması durumlarında; kiracıya ihtar gönderilmeksizin yazılı bir bildirimle sözleşme derhal feshedilebilecektir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 23.12.2021 tarihli, 2017/1770 E., 2021/1738 K. sayılı kararında;

"Tarafların beyanları ve dosya kapsamına göre davacı, davalı hakkında hakaret ve basit yaralama suçlarından şikâyetle bulunmuş, İzmir 10. Sulh Ceza Mahkemesince yapılan yargılama sonucunda, mahkumiyete yerli ve inandırıcı delil bulunmadığı gerekçesiyle davalının münnet suçlardan beraatine karar verilmiştir. Davalı da davacı hakkında hakaret ve iftira suçlarından şikâyetle bulunmuş, İzmir 18. Asliye Ceza Mahkemesince yapılan yargılama sonucunda, davacının hakaret ve iftira suçlarından mahkûmiyetine ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiştir. Bu durumda, davacı ve davalının birbirleri hakkında şikâyetle buldukları, haklarında ceza mahkemelerinde yargılamalar yapıldığı, böylelikle kira ilişkisinin kiraya veren bakımından çekilmez hâle geldiği anlaşılmakla BK'nın 256/2. (TBK'nın 316/3.) maddesindeki şartların oluşturduğu kabul edilerek davanın kabulüne karar verilmesi gerekir." [7] şeklinde hüküm kurulmuştur.

Bu doğrultuda, kiracının sözleşmeye aykırı hareketinin TBK m.316/3'te sayılan hallerden birine girip girmediği konusunda değerlendirme yapılarak kiracıya ihtar çekilerek akde aykırılığın en az 30 gün içerisinde giderilmesi gerektiği aksi halde sözleşmenin feshedileceği bildirimimin yapılması gerekmektedir. Kiracının sözleşmeye aykırı hareketleri TBK m.316/3 kapsamına girmekteyse kiracıya akde aykırılığın giderilmesi için süre verilmeksizin yazılı bildirimle kira sözleşmesi hemen sona erdirilebilecektir.

4. Kiracının Kendisine Verilen Süre İçerisinde Kiralanandaki Akde Aykırılığı Gidermemesi Hali

Kiracının özenle kullanma ve komşulara saygı gösterme borcunu yerine getirmemesi sebebiyle, TBK m.316/3 kapsamına giren hususlar hariç olmak üzere kiracıya akde aykırılığın en az 30 gün içerisinde giderilmesi gerektiği aksi halde kira sözleşmesinin feshedileceği yazılı şekilde ihtar gönderilmelidir. Kiracının işbu ihtar uymaması halinde, bir başka deyişle, akde aykırılığı gidermemesi halinde; kiraya veren Sulh Hukuk Mahkemesi nezdinde akde aykırılık sebebiyle taşınmazın tahliyesi davasını açabilecektir. Ancak burada belirtmek gerekir ki; dava açmadan önce 7445 sayılı Kanun'un 37'nci maddesi ile Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'na 01.09.2023 tarihinde eklenen 18/B maddesinin birinci fıkrasının a bendine göre icra ve iflas Kanunu uyarınca Kira Uyuşmazlıklarında Zorunlu Arabuluculuk

Dava Şartının sağlanması adına, zorunlu arabuluculuk yoluna başvurulması gerekmektedir.

5. Sonuç

TBK m.316'da kiracının, kiralanana özenle kullanma ve komşulara saygı gösterme borcu düzenlenmiş olup kiracının bu borçlarına aykırı hareket etmesi halinde kira sözleşmesinin belirli şartlar altında feshedilmesi gündeme gelmektedir. Örneğin, konut niteliğindeki taşınmazın ticarethane olarak kullanılması halinde akde aykırılık meydana gelecektir. TBK m.316/2 doğrultusunda, akde aykırılık sebebiyle, kiraya veren; konut ve çatılı işyeri kiralari bakımından kiracıya, akde aykırılığın en az 30 gün içerisinde giderilmesi aksi halde sözleşmenin feshedileceği yönünde ihtarında bulunmalıdır.

TBK m.316/3 kapsamına giren bir durum söz konusu ise kiraya veren ihtar göndererek kiracıya akde aykırılığın giderilmesi için süre verilmeksizin kira sözleşmesini yazılı bir bildirimle derhal feshedebilecektir. Kiracı tarafından kendisine verilen süre içerisinde akde aykırılığın giderilmemesi halinde kiraya veren Sulh Hukuk Mahkemesi nezdinde akde aykırılık sebebiyle tahliye davasını açabilecektir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Umut Alperen Öztürk](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. İnceoğlu, Murat Kira Hukuku C.I, 1.b., 2014, s.363.
2. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin; 2018/6432 E., 2018/11200 K. sayılı, 07.11.2018 tarihli kararı
3. Tekelioğlu, Tuğba; TBK Madde 316 Kapsamında Kiracının Sözleşme İhlali
4. Doğan, Murat; Konut ve Çatılı İşyeri Kira Sözleşmesinin Sona Ermesi 1. Baskı, Ankara 2011 s.19
5. İnceoğlu, Murat Kira Hukuku C.I, 1.b., 2014, s.362.
6. Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 15.01.2018 tarihli, 2017/8658 E., 2018/173 K. sayılı kararı
7. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 23.12.2021 tarihli, 2017/1770 E., 2021/1738 K. sayılı kararı

TÜRKİYE'DE YEŞİL TAKSONOMİ ÇALIŞMALARI VE YEŞİL TAKSONOMİNİN ENERJİ SEKTÖRÜNE YANSIMASI

1. Çevre ve İklim Problemlerinin Hukuka Yansımaları Olarak Yeşil Taksonomi Kavramı

Yeşil taksonomi temelde; kategorizasyon ve sınıflandırma bilimi olan taksonominin, yeşil taksonomi adını alarak hangi ekonomik faaliyetlerin sürdürülebilir olduğunu tanımlanmasıdır.

Yeşil Taksonomi uygulamalarının ortaya çıkma amaçları; Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesinde yer alan İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından; "iklim değişikliği ile mücadelenin uluslararası toplum odağına yerleşmesi, çevresel, sosyal ve yönetim (ESG- Environmental, Social, Governance) alanlarında duyarlı yatırımların artması, şirketler ve finansal piyasa oyuncularının aktivitelerini etkileyebilecek risklerin yönetilmesi, çevresel veya sosyal konulara duyarlı yatırımcı ve tüketicilerin taleplerine cevap verilmesi, ülkeye yatırımcı çekilmesi, yeşile boyama riski ile mücadele edilmesi, finansman erişiminin kolaylaştırılması" olarak sayılmıştır. [1]

Küresel bir problem olarak çevresel sorunlar pek tabii uluslararası konferans ve anlaşmalara konu olmuş olup bu konunun ele alındığı ilk toplantı 1972 tarihli Birleşmiş Milletler Stockholm Konferansı'dır. Bunun beraberinde; çevre ve iklim değişikliğine yönelik 1992 yılında Rio de Janeiro'da "BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi", 1997 yılında "Kyoto Protokolü", 2009 "Kopenhag Anlaşması", 2015 yılında ise "Paris Anlaşması" imzalanmıştır.

Temelde görülmektedir ki; yeşil taksonomi ile çevresel problemlere ve iklim krizi-

ne karşı sürdürülen çalışmalara bir yenisi eklenmiş, sürdürülebilir faaliyetlerin sınıflandırılması ile söz konusu faaliyetlere yönelik yatırımların desteklenmesi amaçlanmıştır.

Sınıflandırmada yer alan, yeşil taksonomi düzenlemelerinin öncüsü kabul edilen AB Yeşil Taksonomi düzenlemesinde gerek sosyal gerek siyasi açıdan birtakım tartışmalara yol açan sınıfların başında enerji sektörü yer almaktadır. Zira çevresel zararları en çok gündeme gelen alanlardan biri de yine enerji sektörüdür.

Bu sebeple, Enerji Hukukundaki değişimin en itici güçlerinden biri de çevrenin korunması konusundaki endişedir. 19. yüzyıl sonundan itibaren insan kaynaklı bir iklim değişikliği gözlemlenmeye ve çözüm arayışları gündeme gelmeye başlamıştır. Küresel iklim değişimine karşı korunmada ilk düşünülmesi gereken karbon salınımlarının ve diğer sera gazlarının azaltılmasıdır.

Karbon ve diğer sera gazlarının salınımlarının başlıca sebeplerinden biri ise fosil yakıtların kullanımınıdır. Netice itibarı ile temelde iklim değişikliği için en etkili çözüm olarak fosil yakıtlar yerine yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının sağlanması gündeme gelmektedir. [2]

2. AB Yeşil Taksonomisine Genel Bakış

Yeşil Taksonomi düzenlemelerinin başını oluşturan AB Taksonomi Tüzüğü, 12 Temmuz 2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bunun beraberinde, Avrupa Komisyonuna, yetki devrine dayanan hukuki tasarıflar, (delegated acts) yoluyla çevresel hedeflerin gerçekleştirilmesi için sürdürülebilir faaliyetlerin listesini oluşturma görevi verilmiştir.

Çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetlerin listesinin oluşturulduğu AB Taksonomisi ile sürdürülebilir yatırımın artırılması, firmalar ve yatırımcılar için hangi ekonomik faaliyetlerin çevresel olarak sürdürülebilir olarak değerlendirilebileceğine ilişkin açık, pratik ve uygulanması kolay tanımların oluşturulması amaçlanmakta olup, böylece yatırımcılar için güvenliğin sağlanması ve özel yatırımcıların yeşil aklamadan (green washing) korunması hedeflenmektedir. [3] Avrupa Birliği yeşil taksonomi uygulamaları; ilgili mevzuatın oluşturulması ve hangi faaliyetlerin sürdürülebilir olduğunun tespitinden

ibaret değildir. Zira küresel olarak büyük önem arz eden, kapsamlı bir çalışmayı gerektiren yeşil taksonominin uygulamada fayda gösterebilmesi için sınıflandırılan ekonomik faaliyetlere yönelik para akışının da değerlendirilmesi gerekmektedir.

Para akışının değerlendirilmesinden kastedilen aslında yatırımcıların sürdürülebilir faaliyet ve projelere yatırım yapmalarının sağlanmasıdır.

Bu amaçla AB Komisyonu 21 Nisan 2021 tarihinde "Sürdürülebilir Finans Önlem Paketi" kabul edilmiş, 9 Aralık 2021'de ise ilk AB İklim Yetki Yasası (EU Taxonomy Climate Delegated Act) yürürlüğe girmiştir. 15 Temmuz 2022'de AB Taksonomisinin kapsamı genişletilmiş, birtakım nükleer ve gaz enerji faaliyetleri taksonomiye dahil edilmiştir.

Nükleer ve gaz enerjisine yönelik taksonomi çalışmaları, sosyal ve siyasi sorunları müteakiben yatırımcı ve uzmanları iki zıt görüşe itmiştir.

Birtakım görüşler karbon salınımlarının en büyük kaynağı olarak görülen nükleer ve gaz enerji faaliyetlerinin taksonomiye dahil edilme çabasının taksonomi niteliğine aykırı olduğunu dile getirirken birtakım uzmanlar ise yeşil taksonominin kapsamının olabildiğince genişletilmesi gerektiği, amaçsal olarak hedeflenenin aslında mevcut faaliyetlerin en yeşil versiyonuna ulaşmak olduğunu dile getirmiştir.

AB Yeşil Taksonomisinde enerji sektörü, Regülasyon (EU) 2020/852 ve beraberindeki düzenlemelerle şekillendirilmiştir. Enerji sektörü için temel olarak yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi, enerji verimliliğinin arttırımını sağlayacak yeni teknoloji ve projeler, karbonsuz enerji üretimi, fosil yakıtların kullanımını sınırlandıran geçiş teknolojileri, birtakım sınır ve kurallara tabi olarak nükleer enerji projeleri, akıllı elektrik şebekeleri taksonomi içinde yer almaktadır. [4]

AB Yeşil Taksonomi uygulama ve düzenlemeleri, günümüz itibarıyla bir yandan oturmuş bir düzen içinde seyrederken bir yandan geliştirilmeye ve yeşil hedeflere yönelik ilerlemeye devam edilmektedir.

3. Türkiye’de Yeşil Taksonomi Çalışmaları

Türkiye’de yeşil taksonomi alanında her ne kadar resmi olarak yürürlüğe giren bir mevzuat olmasa da “Türkiye’de Yeşil Taksonomi Raporlama Kılavuzlarının Hazırlanması ve Potansiyel Kullanıcıları ile Faydalanıcılarının Belirlenmesi” projesi başta olmak üzere yeşil taksonomiye dair birtakım proje çalışmaları yapılmış ve taslak bir yönetmelik oluşturulmuştur.

Taslak yönetmelik için temel kaynak AB Mevzuatı olup, görülmektedir ki Türkiye Ulusal Yeşil Taksonomi planı AB Yeşil Taksonomisi ile uyumlu seyredecektir. Taslak yönetmeliğin ilk maddelerinde yönetmelik amacı ve kapsamı belirtilmiştir.

Yönetmeliğin amacı; “sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu ekonomik faaliyetlerin desteklenmesi, sürdürülebilir yatırımlara finansman akışının teşvik edilmesi ve piyasada yeşile boyamanın önlenmesi amacıyla hazırlanan Türkiye Yeşil Taksonomisinin usul ve esaslarını düzenlenmesi. “olarak belirtilmiştir.

Kapsamı ise; “Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları kapsamında sürdürülebilirlik raporlaması yapmak zorunda olan kurum ve kuruluşların Türkiye Yeşil Taksonomi kapsamındaki ekonomik faaliyetleri, Türkiye Yeşil Taksonomisinin uygulama şartları, teknik tarama kriterleri, raporlama ve doğrulama işlemleri, idari/teknik usul ve esasları, Türkiye Yeşil Taksonomi kapsamına giren kurum ve kuruluşların kullanacakları Çevrimiçi Taksonomi Yönetim Sistemine ilişkin diğer hususlar” olarak belirtilmiştir. [5]

Ulusal Yeşil Taksonomi için belirlenen altı hedef mevcuttur, bu hedefler AB Yeşil Taksonomisi ile eş şekilde belirlenmiştir. Hedefler:

- 1- Sera gazı emisyonlarının azaltımı
- 2- Deniz ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması
- 3- Biyoçeşitliliğin korunması
- 4- İklim değişikliğine uyum
- 5- Döngüsel ekonomiye geçiş
- 6- Kirliliğin önlenmesi ve kontrolüdür.

Yine Ulusal Yeşil Taksonomi taslağında dört temel şart belirtilmiş olup bu şartlar

AB Yeşil Taksonomi düzenlemeleri ile eş niteliktedir.

Dört şart:

- 1- Çevresel hedeflerden bir veya daha fazlasına önemli ölçüde katkıda bulunması, (substantial contribution)
 - 2- Diğer çevresel hedeflere zarar vermemesi, (do no significant harm)
 - 3- Asgari güvenlik önlemlerinin alınması, (minimum social safeguards)
 - 4- Belirlenen teknik kriterlere uyması (technical screening criteri)
- olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede Ulusal Yeşil Taksonomide, AB Mevzuatında olduğu gibi uygun (eligible) ve uyumlu (aligned) ekonomik faaliyetlere bir çizelgenin izlenilmesi yoluyla ulaşılabacaktır.

İlgili faaliyet taksonomide listelenmiş ise uygunluk şartı sağlanmış olacaktır. Bununla birlikte faaliyetin ilgili dört şartı sağlanması ise taksonomiye uyumluluk şartını sağladığını gösterecektir. [6]

Yeşil taksonomi, amaç itibari ile her ne kadar küresel bir problem olarak seyreden çevresel ve iklim problemlerine karşı bir çözüm olarak düzenlenmişse de pek tabii söz konusu ulusal hedeflerin ve ulusal taksonomi içeriğinin AB mevzuatı ile uyumlu ilerlemesi, Türkiye’nin Avrupa ile olan finansal ilişkilerini geliştirecek ve yatırımcıları Türkiye’ye çekme politikasına katkı sağlayacaktır.

AB Yeşil Taksonomisi ile aynı doğrultuda, Ulusal Yeşil Taksonomi taslak yönetmelikte enerji sektörüne yönelik “Sera gazı emisyonlarının azaltımı için önemli ölçüde katkı sağlama” başlıklı 8. maddede:

“a) Gelecekte önem arz edecek ve tasarruf potansiyeli yüksek olan yenilikçi teknolojilerin kullanımı da dahil olmak üzere yenilenebilir enerji üretmesi, iletmesi, depolaması, dağıtması ve kullanması,

b) Fosil yakıt kullanan elektrik üretim faaliyetleri hariç olmak üzere enerji verimliliğini artırması,

f) Enerji sistemlerinin karbonsuzlaştırılmasını sağlamak için gerekli enerji altyapısını kurması,

g) Yenilenebilir ve sıfır emisyonlu kaynaklardan temiz ve verimli yakıtları üretmesi durumunda sera gazı emisyonlarının azaltımına önemli ölçüde katkı sağlamış sayılır.” şeklinde düzenlemeler mevcuttur.

4. Sonuç

Yeşil taksonomi alanında küresel olarak öncü kabul edilen AB mevzuatının Türkiye başta olmak üzere diğer ülkelerde esas alınması, AB mevzuatı üzerinden ulusal yeşil taksonomi düzenlemelerinin yapılması doğaldır.

Bununla birlikte yukarıda da yer verildiği üzere sürdürülebilir proje ve faaliyetlerin yürütülmesi ve desteklenmesi taksonomi biliminden fazlasını gerektirmekte olup uygulama itibari ile söz konusu faaliyetlere finansal destek sağlanması, firmaların ve yatırımcıların bilinçlendirilmesi, tüm bunların yürürlüğe koyulması ve uygulanması için gerekli hukuki düzenlemelerin yapılması, hukuk sistemlerine bütünsel olarak entegre edilmesi gerekmektedir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Melda İz info@ozgunlaw.com](mailto:info@ozgunlaw.com)

Kaynakça:

1. <https://webdosya.csb.gov.tr/db/dongusel/icerikler/yes-l-taksonom--20241017141452.pdf>
2. Türk ve Alman Hukukunda İdare Hukuku Boyutuyla Yenilenebilir Enerji Üretimi, Dr. Zeynep Nihal Aydınoglu
3. <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesilmutabakat/surdurulebilir-finansman/taksonomi>
4. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj/eng>
5. Türkiye Yeşil Taksonomi Yönetmeliği Taslağı
6. <https://webdosya.csb.gov.tr/db/dongusel/icerikler/ulusal-taksonom--kr-terler--calismalari-20241013180209.pdf>

KALİFORNİYA'DA YAŞANAN YANGINLARA BİLİMSEL BİR BAKIŞ: ISINAN DÜNYADA HİDRO-İKLİM DEĞİŞKENLİĞİ

Özet

Hidro-iklim değışkenliği, kurak ve yağışlı dönemler arasında ani ve büyük değışimleri ifade eder. Küresel ısınma bu değışkenliği artırarak sel, kuraklık, toprak kaymaları ve halk sağlığı gibi alanlarda riskleri büyütmemektedir. Araştırmalar, 20. yüzyılın ortasından itibaren hidro-iklim değışkenliğinin %31-66 oranında arttığını ve 3°C ısınmada kara alanlarında %113, yıllık değışkenlikte %52 artış yaşanacağını göstermektedir.

Giriş

Hidro-iklim değışkenliği, farklı zaman ölçeklerinde kurak ve yağışlı dönemler arasındaki dalgalanmalardır. Kaliforniya ve Los Angeles gibi yerlerde bu değışimler su yönetimini zorlaştırmaktadır. 2022-2023 kışında Kaliforniya'da uzun süren kuraklık sonrası rekor seviyede yağışlar meydana gelmiş, Los Angeles'ta ani seller ve toprak kaymaları büyük hasara neden olmuştur.

Hidro-iklim Değişkenliğindeki Değişimler

Hidro-iklim değışkenliğinde gözlenen ve öngörülen değışikliklerin nitelendirilmesi ve nicelendirilmesi, çeşitli tanımların ve ölçütlerin varlığından etkilenmektedir

Hidro-iklim Değişkenliğinin Tanımlanması

Farklı mekânsal ve zamansal ölçeklerdeki kuraklık ve yağış olayları, hidro-iklim değışkenliğinin ölçümünü zorlaştırmaktadır. Standartlaştırılmış Yağış Evapotranspirasyon Endeksi (SYEI) bu değışkenliği ölçmek için kullanılmaktadır.

Tarihsel Hidro-iklim Değişkenliğindeki Eğilimler

1975-2015 arasında hidro-iklim değışkenliği %31-66, yıllık değışkenlik %8-31 oranında artmıştır. Kuzey Afrika, Orta Doğu, Güney Asya ve Kuzey Avrasya bu değışikliklerden en çok etkilenen bölgelerdir.

Öngörülen Hidro-iklim Değişkenliğindeki Eğilimler

3°C ısınmada hidro-iklim değışkenliği kara alanlarında %113, yıllık değışkenlik %52 artacaktır. En büyük değışiklikler yüksek enlemler, Pasifik ve Atlantik tropik bölgeleri ile Kuzey Afrika ve Güney Asya'da görülecektir.

Hidro-iklim Değişkenliğinin Altında Yatan Mekanizmalar

Termodinamik Etkiler

Sıcaklık arttıkça atmosferin su buharı tutma kapasitesi yükselmekte, bu da aşırı yağışları ve buharlaşmayı artırmaktadır. Buhar basıncı açığı (VPD) yükseldikçe toprak kuruması hızlanmakta ve kuraklık riski artmaktadır.

Dinamik Etkiler

Atmosferik sirkülasyon değışiklikleri bölgesel yağış ve kuraklık dağılımını şekillendirmektedir. Tropik bölgelerde yağışlar artarken, subtropikal bölgelerde kuraklık şiddetlenmektedir.

Aşırı ve Aşırı Olmayan Yağışlar Arasındaki Farklılık

Los Angeles gibi kurak bölgelerde, aşırı yağış olayları artarken hafif yağışlar azalmaktadır. Bu durum hem aşırı kuraklık hem de ani sel olaylarının daha sık yaşanmasına neden olmaktadır.

Hidro-iklime Karşı Hidrolojik Değişkenlik

Hidrolojik değışkenlik, arazi yapısı, toprak nemi ve su kaynaklarıyla ilişkilidir. Los Angeles'ta ani yağışlar, sertleşmiş kurak zemin üzerinde hızla akışa geçerek sellere yol açmaktadır.

Hidro-iklim Dalgalanmasının Toplumsal ve Ekolojik Etkileri

Hidro-iklim değışkenliği su kaynaklarını, tarımı, halk sağlığını ve altyapıyı tehdit etmektedir. Los Angeles'ta ani yağışlar su kaynaklarını kirletebilir, taşkınlar ulaşımı kesintiye uğratabilir ve kuraklık dönemleri su krizlerini tetikleyebilir.

Artan Hidro-iklim Değişkenliği Risklerinin Yönetimi

- Sel ve kuraklık yönetiminin entegre edilmesi
- Los Angeles gibi şehirlerde sünger şehir uygulamalarının artırılması
- Tahmin tabanlı su yönetimi ile ani değışimlere hızlı tepki verilmesi

Geleceğe Yönelik Perspektifler

Los Angeles ve benzeri kentler, artan hidro-iklim değışkenliği nedeniyle daha fazla sel ve kuraklık riskiyle karşı karşıya kalacaktır.

Daha yüksek çözünürlüklü iklim modelleri, yapay zeka destekli tahminler ve doğa temelli çözümler bu değışkenliğin yönetilmesine yardımcı olacaktır.

Çeviren ve Hazırlayan:

[Stj. Av. Pelin Yıldız](#)

Kaynak: <https://www.nature.com/articles/s43017-024-00624-z.pdf>

REKABET HUKUKUNUN İHLALİNDEN DOĞAN ZARARLARIN TAZMİNİ

I. Giriş

Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un amacı mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamaktır.

Bu kanun hükümlerine aykırı davranışlarının tespiti halinde Rekabet Kurulu tarafından rekabet ihlalinde bulunan teşebbüsler hakkında soruşturma süreci yürütülmekte, idari müeyyideler uygulanmakta ve para cezası verilmektedir.

Ancak haklı rekabetin sınırlanmasının ve engellenmesinin yalnızca idari değil, özel hukuk kapsamında da yaptırımları vardır.

Bu yazıda rekabete aykırı işlem ve eylemler nedeniyle zarar gören özel hukuk öznelerinin zararlarını tazmin yollarından bahsedilecektir.

II. Rekabetin Korunması Hakkında Kanun Hükümlerine Aykırı Davranılması Sonucu Meydana Gelen Zararların Tazmini

Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un beşinci kısmı Rekabetin Sınırlanmasının Özel Hukuk Alanındaki Sonuçları başlıklı olup teşebbüslerin işbu Kanun hükümlerine aykırı davranışlardan dolayı zarar gören kişilerin zararlarının tazmini düzenlenmiştir.

Tazminat hakkı başlıklı m. 57 düzenlemesi "Her kim bu Kanuna aykırı olan eylem, karar, sözleşme veya anlaşma ile rekabeti

engeller, bozar ya da kısıtlarsa yahut belirli bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu kötüye kullanırsa, bundan zarar görenlerin her türlü zararını tazmine mecburdur. Zararın oluşması birden fazla kişinin davranışları sonucu ortaya çıkmış ise bunlar zarardan müteselsilen sorumludur." şeklindedir.

İşbu hüküm uyarınca RCHK m.4 ve m.6 hükümlerinden dolayı rekabetin ihlal edildiği hallerde zarar görenlerin zararlarının tazmin edileceği düzenlenmiştir. RCHK m.7 yönünden ise öğretide farklı görüşler mevcuttur.

Aslan'a göre Kanun'un 7. maddesi de m.4 ve m.6 gibi rekabeti bozabilecek durumları engellemeyi amaçlamakta olup Kanuna aykırı olarak, Rekabet Kurulu'ndan izin almaksızın birleşen teşebbüslerin sebep olacakları zararlar hakkında da tazminat davası açılabilir. [1]

Ancak Kanun'un 7. maddesi bireyleri korumayı hedeflemediğinden, bu hükme aykırılık halinde tazminat uygulanmasının isabetsiz olduğu belirtilmektedir.

"Dolayısıyla, öğretide farklı görüşler olmasına karşın, genellikle haksız fiil kapsamındaki hukuka aykırı fiillerin, 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. Maddelerini ihlal eden eylemler olduğu ve bu nedenle 7. maddenin ihlalinin tazminat talebiyle sonuçlanmayacağı görüşü genel kabul görmektedir." [2]

Zararların tazmini ise m.58'de düzenlenmiş olup madde hükmü

"(1)Rekabetin engellenmesi, bozulması veya kısıtlanması sonucu bundan zarar

görenler, ödedikleri bedelle, rekabet sınırlanmasaydı ödemekte olacakları bedel arasındaki farkı zarar olarak talep edebilirler. Rekabetin sınırlanmasından etkilenen rakip teşebbüsler, bütün zararlarının tazminini rekabeti sınırlayan teşebbüs ya da teşebbüslerden talep edebilir.

Zararın belirlenmesinde, zarar gören teşebbüslerin elde etmeyi umdukları bütün karlar, geçmiş yıllara ait bilançolar da dikkate alınarak hesaplanır.

(2)Ortaya çıkan zarar, tarafların anlaşması ya da kararı veya ağır ihmalinin olduğu hallerden kaynaklanmaktaysa, hakim, zarar görenlerin talebi üzerine, uğranılan maddi zararın ya da zarara neden olanların elde ettiği veya elde etmesi muhtemel olan karların üç katı oranında tazminata hükmedebilir." şeklindedir.

Görüldüğü üzere m.58/1 hükmü ve m.58/2 hükmü ile iki farklı durum düzenlenmiştir.

m.58/1 hükmü uyarınca rekabetin engellenmesi, bozulması veya kısıtlanması sonucu bundan zarar gören, rekabet sınırlanmasaydı ödemekte olacakları bedel arasındaki farkı talep edebilmektedir.

M.58/2 hükmü uyarınca ise, uğranılan maddi zararın ya da zarara neden olanların elde ettiği veya elde etmesi muhtemel olan karların üç katı oranında tazminata hükmedebilir.

Ancak üç kat tazminata hükmedilebilmesi için tarafların anlaşması, kararı veya ağır ihmalinin bulunması gerekmektedir olup zarar görenin üç kat oranında tazminat talep etmesi gerekmektedir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, m.58/2 düzenlemesi, tazminatın amacının zarar görenin zararının giderilmesi olduğu ve tazminat miktarının zarar miktarını aşmayacağı genel kuralının istisnasıdır.

Nitekim bu hükme göre zarar gören maddi zararını ya da zarara neden olanların elde ettiği veya edebileceği karların üç katı oranında tazminat talep edebilir. Bu şekilde zarar görenlerin rekabetin ihlal edilmesi sebebiyle dava açmaları teşvik edilmiş ve teşebbüslerin rekabeti ihlal edecek eylemlerde bulunmaktan caydırılması amaçlanmıştır.

III. RKHK M. 58 Kapsamında Açılacak Tazminat Davasının Tarafları

3.1. Davalılar

Öğretide de ifade edildiği üzere tazminat davasının davalısı Kanun'a aykırı işlem ve eylemleri ile rekabeti bozucu fiilleri gerçekleştiren ve zararın doğmasına sebep olan teşebbüsler ve/veya üyeleridir.

"Tazminat davası 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı olduğu iddia edilen anlaşma ve/veya uyumlu eyleme taraf olan teşebbüslere, teşebbüs birliklerine ya da teşebbüs birliklerinin kararını uygulayan üyelerine karşı açılabilir.

Ayrıca, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesine aykırı şekilde (tek ya da birlikte) hâkim durumunu kötüye kullanan teşebbüslere karşı da tazminat talebinde bulunulması mümkündür. Son olarak, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde yasaklanan nitelikteki bir yoğunlaşma işlemini gerçekleştiren taraflara karşı da dava açılabilir." [3]

3.2. Davacılar

RKHK'da kimlerin davacı olabileceğine dair net bir hüküm bulunmamakta olup doktrinde ifade edildiği üzere rekabet ihlalinde bulunan teşebbüslere karşı zarar görenler (rakipler, bayiler, tüketiciler, diğer etkilenenler) tarafından zararın giderilmesi amacı ile tazminat talebinde bulunulabilecektir. [4]

Aslan'a göre, "RKHK'de dava açabileceklerle ilgili olarak net bir açıklık bulunmamaktadır. Hükümler incelendiğinde "zarar görenler"(md.57-58/1-2,59), "rakip teşebbüsler" (md.58/1), "zarar gören teşebbüsler1 (md.58/1), ifadelerinin kullanıldığı görülmektedir." [5]

Gürkaynak'a göre ise tüketiciler, rakipler ve diğer teşebbüslerin (dağıtıcılar, toptancılar ve perakendeciler) tazminat davası açması mümkündür. [6]

Dikey anlaşmaya taraf olan bir teşebbüsün tazminat davasında davacı olup olmayacağı ise tartışmalı olup RKHK hükümlerine aykırı davranışı beraber gerçekleştirenlerin birbirlerine karşı dava açma hakkı olmaması gerektiği öğretide savunulmaktadır. [7]

Ancak dikey anlaşmanın zayıf tarafında olan bir teşebbüsün hakkaniyet gereği tazminat davası açabilmesi gerekmektedir. Gürkaynak'a göre, *"Dikey anlaşmalar-*

la ilgili olarak, sözleşmenin zayıf tarafı olarak görülen teşebbüsün, piyasadan dışlanma korkusu ile sözleşme şartlarını kabul etmeye zorlanmış kabul edilebileceği söylenebilir.

(...) Bu nedenle, taraflardan biri sözleşme koşullarını diğer tarafa dayatırsa bu diğer taraf da ekonomik varlığını sürdürmek için sözleşmeye taraf olursa, zarar gören kişinin rızası olmadığı ve tazminat davası açabileceği ileri sürülebilir." [8]

Kimlerin davacı olabileceğine dair bir başka görüşe göre ise, *"Ayrıca dikey bütünsel ve hakim durumdaki bir sağlayıcının girdi sağladığı pazarda faaliyet gösteren kendi şirketi lehine ancak o piyasadaki diğer teşebbüsler aleyhine yaptığı ayrımcı uygulamalar bu pazardaki diğer teşebbüslerin zarar görmelerine neden olabilecektir.*

Bu durumda rekabet kurallarını ihlal eden hakim durumdaki teşebbüsün doğrudan alıcıları konumunda bulunan bağlantılı pazarlardaki teşebbüsler zararlarının tazmini için dava açabileceklerdir." denilmektedir. [9]

IV. Sonuç

Rekabetin Korunması Hakkında Kanun hükümlerine aykırı davranan teşebbüsler hakkında idari yaptırım olarak Rekabet Kurulu tarafından çeşitli idari müeyyidelerle birlikte para cezasına da hükmedilebileceği gibi, RKHK m.58 uyarınca işbu rekabet hükümlerine aykırı eylemlerden zarar gören kişilerin de tazminat davası yolu ile zararlarını tazmin etme imkanı bulunmaktadır.

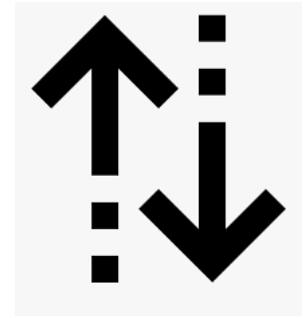
Madde 58/1 hükmüne göre zarar gören taraflar Kanuna aykırı eylemler sonucu ödedikleri bedelle, rekabet sınırlanmasaydı ödemekte olacakları bedel arasındaki farkı zararı talep edebilecekleri gibi, hükmün m.58/2'de düzenlenen tarafların anlaşması ya da kararı veya ağır ihmali şartlarının varlığı durumunda zarar görenin talebi üzerine hakim, uğranılan maddi zararın ya da zarara neden olanların elde ettiği veya elde etmesi muhtemel olan karların üç katı oranında tazminata hükmedebilir.

Üç kat tazminatı ile ilgili önemli olan husus, tazminat miktarının zarar miktarını aşamayacağı genel ilkesine bir istisna getirilmiş olmasıdır. Zira üç kat tazminat düzenlenmesinin amacı zarar görenleri dava açmaya teşvik etmek ve ihlale sebep

olan teşebbüsleri rekabete aykırı davranışta bulunmaktan caydırmak olup cezalandırıcı bir yönü de bulunmaktadır.

Bu tazminat davasının davalısı rekabet ihlalinde bulunan teşebbüslerdir. Kimlerine davacı olabileceği konusunda Kanunda açık bir düzenleme bulunmamakta olup genel olarak rekabete aykırı iş ve eylemlerden dolayı zarar gören herkes davacı olabilmektedir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Pelin Yıldız](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Aslan, Yılmaz, Rekabet Hukuku Dersleri, 2023, sf.319
2. Gürkaynak, Gönenç, Rekabet Hukuku,2024, sf.575
3. Gürkaynak, Gönenç, Rekabet Hukuku,2024, sf.584-585
4. Eroğlu, Muzaffer, Uygulamalı Rekabet Hukuku Seminerleri, On İki Levha Yayıncılık, Şubat 2019, sayfa 138
5. Aslan, Yılmaz, Rekabet Hukuku Dersleri, 2023, sf.321
6. Gürkaynak, Gönenç, Rekabet Hukuku,2024, sf.585
7. Aslan, Yılmaz, Rekabet Hukuku Dersleri, 2023, sf.320
8. Gürkaynak, Gönenç, Rekabet Hukuku,2024, sf.586
9. Utku, Hilal; Polat, Belit; Deniz, Seda; Rekabet Hukukunda Haksız Fiile Sorumluluğu ve Tazminat Davalarında Usul Sorunları, Rekabet Dergisi, 2012, sf.121

ARAÇLARIN İMAL, TADİL VE MONTAJI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK" YAYIMLANDI!

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yapılan düzenlemeyle, araç takip sistemleri, kamera sistemleri, görüntü kayıt cihazları ve acil durum butonlarının montajına ilişkin teknik gereklilikler belirlenerek araç güvenliği artırıldı. Ayrıca, bazı maddeler ve ekler yürürlükten kaldırılarak mevzuat sadeleştirildi, montaj uygunluk süreçleri güncellendi ve veri güvenliği standartları güçlendirildi. Yayımlandığı tarih itibarıyla yürürlüğe giren yönetmelikle, araç üreticileri ve yetkili montaj firmaları için yeni yükümlülükler getirildi.

Yönetmelik şu şekildedir:

MADDE 1- 26/10/2016 tarihli ve 29869 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde ve 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan “Ek V/D’de” ibareleri “Ek VI’nın 3.2 nci maddesinde” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- Aynı Yönetmeliğin 19 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- Aynı Yönetmeliğin Ek IV’ünün 3.4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3.4- Projeye tabi olmayan tadilatlar; bu Ekin 4 üncü maddesinde yer alan tadilat dışında kalan ve tanıtım bildirimlerindeki özellikleri değiştirmeyen ve araçlarla ilgili kanun veya yönetmeliklerin sınırları içerisinde kalan tadilatlardır. Bu tadilatlar için Ek VI’nın 3.2 nci maddesinde yer alan montaj uygunluk raporu veya seri montaj belgesine istinaden seri montaj uygunluk raporu düzenlenir. Aracın trafiğe tescili için Karayolları Trafik Kanununun 32 nci maddesi uygulanır.”

MADDE 4- Aynı Yönetmeliğin Ek V/D’si ve Ek V/E’si yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5- Aynı Yönetmeliğin Ek VI’sının 3.2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3.2- Montaj ile ilgili inceleme sonucunun olumlu olması halinde, montaj uygunluk raporu onay kuruluşu veya onay kuruluşunun tip onay belgelendirme işlemleri kapsamında görevlendirdiği kuruluş tarafından, seri montaj uygunluk raporu ise seri montaj belgesini haiz firma tarafından düzenlenir. Bu Ekin 4.1 inci maddesi kapsamında montajı yapılacak cihaz ya da cihazların oluşturduğu sisteme ilişkin inceleme sonucunun olumlu olması halinde, montaja uygun cihaz raporu onay kuruluşu veya onay kuruluşunun tip onay belgelendirme işlemleri kapsamında görevlendirdiği kuruluş tarafından düzenlenir. Onay kuruluşu veya onay kuruluşunun tip onay belgelendirme işlemleri kapsamında görevlendirdiği kuruluş tarafından, bu Ekin 4.1 inci maddesi kapsamında montaj yapmak isteyen kuruluşun inceleme sonucunun olumlu olması halinde seri montaj belgesi düzenlenir. İncelemeler, onay kuruluşu veya onay kuruluşunun tip onay belgelendirme işlemleri kapsamında görevlendirdiği kuruluş tarafından, kontrol formlarına göre yapılır. Söz konusu montaj uygunluk raporu, seri montaj uygunluk raporu, seri montaj belgesi ve montaja uygun cihaz raporuna ilişkin şablonlar ile ilgili mevzuat şartlarına bağlı olarak oluşturulan kontrol formları, onay kuruluşu veya onay kuruluşunun tip onay belgelendirme işlemleri kapsamında görevlendirdiği kuruluşun internet sitesinde yayımlanır.”

MADDE 6- Aynı Yönetmeliğin Ek VI’sının 4.1 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“4.1- M1, M2 ve M3 kategorisi araçlara, araç takip sistemi, kamera sistemi, görüntü kayıt cihazı, acil durum butonu montajı

4.1.1- Araç takip sistemi montajı

Motorlu araçlara, asgari olarak aşağıda belirtilen teknik gereklilikleri sağlayan araç takip sistemlerinin montajı yapılabilir. Araç takip sisteminin özellikleri şunlardır:

- GPS, GLONASS, BeiDou veya GALILEO uydu sistemlerinden en az biri ile uyumlu olmalıdır.
- Aracın gerçek zamanlı konumunu takip edebilmeli ve belirlenen kontrol merkezine veri aktarımı sağlayabilmelidir.
- Konum bilgisinin kontrol merkezine gönderim periyodu en az 10 saniye olmalı ve kontrol merkezi tarafından uzaktan parametrik olarak ayarlanabilmelidir.
- İnternet bağlantısının olmadığı durumlarda en az 3000 adet konum bilgisini kendi hafızasında tutabilmeli ve bağlantı sağlandığında belirlenen kontrol merkezine yükleyebilmelidir.

4.1.2- Kamera sistemi montajı

Motorlu araçlara, asgari olarak aşağıda belirtilen teknik gereklilikleri sağlayan kamera sistemlerinin montajı yapılabilir. Kamera sisteminin özellikleri şunlardır:

- Kullanılan kameraların şoför ve yolcu kimliğinin tanımlanabilmesine yardımcı olabilmesi için çözünürlüğü asgari 2 MP olmalıdır.
- Gidiş istikametindeki yol kesimini kayıt altına alan kameraların görüntü sensörünün dinamik aralığı asgari 120db olmalıdır.
- Kameralar tarafından kayıt altına alınan görüntüler, kontrol merkezi tarafından belirlenecek formatta doğrudan veya görüntü kayıt cihazı vasıtasıyla iletilebilir olmalıdır.
- Araç içerisinde kayıt altına alan kameraların global shutter özelliği görüntü sensörü bulunmalıdır.
- Gidiş istikametindeki yol kesimini kayıt altına alan kameralar Led Flicker Mitigation özelliğine sahip olmalıdır.
- Araç içine takılan kameralar en az IP65 koruma standardına sahip olmalıdır.
- Kameralar, -40° ~ +80° sıcaklık aralığında çalışabilme özelliğine sahip olmalıdır.
- Kameralar, görüntüleri kayıt cihazına kablo üzerinden iletmelidir. Kablolar, BM/AEK Regülasyon 118 onaylı olmalıdır.
- Kameralar, kullanıldığı aracın elektrik sistemine uygun çalışacak şekilde güç bağlantılarını desteklemeli ve bu güç yapılarına uyumlu şekilde çalışabilme özelliğine sahip olmalıdır.
- Kameralar ISO 16750-3 ve asgari IK08 dayanıklılık standartlarına uygun olmalıdır.
- Araç içerisinde kayıt altına alan kameralar, TS EN 62471 standardına uygun entegre Infrared (IR) aydınlatmaya sahip olmalıdır.
- Kameralar, asgari 110° yatay, 50° dikey görüş açısına sahip olmalıdır.

4.1.3- Görüntü kayıt cihazı montajı

Motorlu araçlara, asgari olarak aşağıda belirtilen teknik gereklilikleri sağlayan görüntü kayıt cihazlarının montajı yapılabilir. Görüntü kayıt cihazının özellikleri şunlardır:

- a) -30° ~ +70° sıcaklık aralığında sorunsuz çalışabilme özelliğine sahip olmalıdır.
- b) Kaydedilen verilere yetkisiz erişimi engelleyecek asgari güvenlik mekanizmalarına sahip olmalıdır.
- c) Asgari 4G/LTE bağlantılarını desteklemelidir.
- ç) Montajı yapılan araçta acil durum butonu bulunması halinde, butona basıldığında kayıtları, ilgili buton aktivasyonu ile bağlantısı anlaşılabilir bir şekilde kaydetme özelliğine sahip olmalıdır.
- d) Belirlenen kontrol merkezi tarafından uzaktan güncelleme ve kayıtlara uzaktan erişim özelliğini haiz olmalıdır.
- e) Görüntülerin güvenli, şifreli ve kesintisiz bir şekilde saklanması sağlanmalıdır.
- f) Görüntüler kontrol merkezi tarafından belirlenecek formatta sıkıştırılarak kaydedilmelidir. Cihazın hafıza kapasitesi, görüntüleri en az 1 ay saklayabilecek yeterlilikte (cihaza bağlı kamera adedi başına asgari 512 GB) olmalıdır.
- g) Video kayıtları kontrol merkezi tarafından belirlenen parçalar halinde kaydedilmelidir.
- ğ) Cihaza bağlı hafıza dolduğu zaman, ilk kayıtlardan başlayarak eski kayıtların üzerine yazmalıdır.
- h) Montajı yapılan araçta acil durum butonu bulunması halinde, butona basıldığında cihaz alarm moduna geçmeli ve pre-alarm (alarm anından 30 sn. öncesi) ve post-alarm (alarm anından 5 dk sonrası) zaman aralığını alarm anı olarak etiketleyerek kaydetmelidir, pre-alarm ve post-alarm parametreleri, belirlenen kontrol merkezi tarafından uzaktan değiştirilebilmelidir.
- ı) Aracın kontak durumunu algıyabilmeli ve kontak açıldıktan en geç 1 dakika içerisinde veri kaydına başlayabilmelidir.
- i) Kontak kapandıktan sonra varsayılan olarak 15 dakika açık kalabilmeli ve bu açık kalma süresi parametrik olarak değiştirilebilmelidir.
- j) Panik butonuna basıldığında kaydedilen görüntüleri güvenlik ve doğrulama amacıyla işaretleyebilmelidir.
- k) Unicast ve multicast video iletimi yapabilme özelliğine sahip olmalıdır.
- l) USB Type-c portu bulunmalıdır.
- m) ISO 16750-3 standardına uygun ve BM/AEK Regülasyon 10 onayı olmalıdır.
- n) Kullanıldığı aracın elektrik sistemine uygun çalışacak şekilde güç bağlantılarını desteklemeli ve bu güç yapılarına uyumlu şekilde çalışabilme özelliğine sahip olmalıdır.
- o) Elektrik bağlantısının kesilmesi durumunda mevcut kaydedilen görüntülerin etkilenmemesi özelliğine sahip olmalıdır.

4.1.4- Acil durum butonu montajı

Motorlu araçlara, asgari olarak aşağıda belirtilen teknik gereklilikleri sağlayan acil durum butonlarının montajı yapılabilir. Acil durum butonunun özellikleri şunlardır:

- a) En az 3 cm çapında ve kırmızı renkte olmalıdır.
- b) Görüntü kayıt cihazı ile güç ve veri bağlantısı bulunmalıdır.
- c) Asgari IP64 koruma standardına sahip olmalıdır.
- ç) M1 kategorisi araçta bir adedi şoför mahallinde olmak üzere asgari 2 adet bulunmalıdır, bulunması halinde M2 ve M3 kategori araçlarda şoför mahallinde bir adet ve bunun dışında her 4 metrede asgari 1 adet olmak üzere araç içerisinde eşit olarak dağıtılmış acil durum butonları konumlandırılmalıdır ve çift katlı araçlarda acil durum butonu her kata ayrıca uygulanmalıdır.
- d) Şoför mahallinde bulunuyorsa aydınlatma özelliği bulunmamalıdır.
- e) Şoför mahalli dışında yer alıyorsa aydınlatma özelliğine sahip olmalıdır.

4.1.5- Bu Ekin 4.1.1 inci ile 4.1.4 üncü maddelerinde yer alan cihazlar ve bu cihazların montajının uygunluğu; bu Ekin 3.2 nci maddesinde belirtilen esaslara göre montaja uygun cihaz raporu, seri montaj belgesi ve seri montaj uygunluk raporu ile tevsik edilir.

4.1.6- Bu Ekin 4.1.1 inci ile 4.1.4 üncü maddelerinde yer alan cihazların birden fazlasının eş zamanlı uygulanması veya tek bir cihazın birden fazla cihaza ilişkin gereklilikleri sağlaması durumunda, ilgili cihazlar tek bir montaja uygun cihaz raporu, ilgili montaj tek bir seri montaj belgesi ve tek bir montaj uygunluk raporu ile tevsik edilir.

4.1.7- Kullanılan cihaz ve yazılımlara ilişkin siber güvenlik gereklilikleri ile kontrol merkezi koordinasyonunda gerçekleştirilecek verilerin iletilmesi, toplanması, depolanması ve işlenmesine ilişkin hususlar, onay kuruluşunun tip onay belgelendirme işlemleri kapsamında görevlendirdiği kuruluş tarafından, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınarak belirlenir ve internet sitesinde yayımlanır. Bu Ekin 4.1 inci maddesi kapsamında montajı gerçekleştirilecek cihazlara ilişkin kontrol merkezi İçişleri Bakanlığınca belirlenir.

4.1.8- Bu Ekin 4.1.1 inci ile 4.1.4 üncü maddelerinde yer alan cihazlara ilişkin gereklilikler onay kuruluşunun tip onay belgelendirme işlemleri kapsamında görevlendirdiği kuruluş tarafından, dokümanlar üzerinden kontrol edilir. Firma, ilgili hususlar hakkında dokümanları ve beyanlarını dosyaya ekler.”

MADDE 7- Aynı Yönetmeliğin Ek XVI'sı yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 8- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9- Bu Yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/02/20250218-2.htm>

Alanında uzman avukatlardan oluşan ekibi ile faaliyet gösteren Özgün Hukuk Bürosu, ulusal ve çok uluslu şirketlere hizmet vermektedir. Bu kapsamda, müvekkillerin ihtiyaçlarına olabilecek en kısa zamanda cevap verebilecek organizasyon yapısı kurulmuş olup, temel prensip müvekkillerin kıdemli avukat kadrosuyla her zaman iletişim kurabilmesi ve her konuda bilgi sahibi olmasının sağlanmasıdır.

Bankacılık ve finans, eğitim, sağlık, otomotiv, kimya ve savunma, teknoloji, enerji, maden, inşaat ve gayrimenkul sektörleri başta olmak üzere değişik iş ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren kurumsal müvekkillere ve sivil toplum kuruluşlarına hizmet veren Özgün Hukuk, tüm müvekkilleri ile bir iş ortağı titizliği ile çalışmayı prensip edinmiştir.

Özgün Hukuk Bürosu, Türkiye'nin önde gelen finans kurum ve kuruluşlarına, şirketlere ve şahıslara Türkiye'de ve yurtdışında alacak tahsilatı konusunda hukuki hizmet sağlamaktadır. Bu kapsamda yurtdışına kaçırılan malvarlıklarının mal varlığı araştırması yapılarak tespit edilmesi ve alacağın bu yolla tahsil edilmesi hususunda hukuki hizmet verilmektedir.

Özgün Hukuk Bürosu, Britanya, Belçika, Fransa, İspanya ve İtalya'dan avukatlar tarafından Kasım, 1988'de kurulan PLG International Lawyers'ın tek Türk üye hukuk bürosudur. PLG, Avrupa'nın ilk birleşik uluslararası hukuk uygulamasıdır.

Sülün Sok. No:8 34330 1.Levent Beşiktaş / TURKEY
Phone : +90 212 356 3210(pbx) / +90 212 325 2307(pbx)
Fax : +90 212 356 3213
E-mail : info@ozgunlaw.com
İnternet sitesi: www.ozgunlaw.com

Bizi Takip Edin!

